

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ
ՈՐՈՇՈՒՄ

« 29 » Տարյի

2019 թվականի N 7/4

ՀՀ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆԸ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻՅ ՀԱՏԿԱՑՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ, ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ
ՄՈՒՏՔԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ԸՆԹԱՅԻԿ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Հաշվեքննիչ պալատի մասին>> ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի
9-րդ մասի 5-րդ կետով՝ Հաշվեքննիչ պալատը

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է.

Հաստատել ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարությանը
պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման, բյուջետային մուտքերի
ապահովման և պետական սեփականության կառավարման նկատմամբ իրականացված
հաշվեքննության արդյունքների վերաբերյալ ընթացիկ եզրակացությունը՝ համաձայն
հավելվածի:

ՀՀ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ

Դ. Զարյալ

Լ. ՅՈԼՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻՑ ՀԱՏԿԱՑՎԱԾ
ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ, ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐԻ
ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հաշվեքննության հիմքը	ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 2018 թվականի հունիսի 25-ի թիվ 4/5 որոշում:
Հաշվեքննության օբյեկտը	ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն:
Հաշվեքննության առարկան	Պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործում, բյուջետային մուտքերի ապահովում և պետական սեփականության կառավարում:
Հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը	2017 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 30-ը:
Հաշվեքննության կատարման ժամկետը	2018 թվականի հոկտեմբերի 22-ից մինչև 2019 թվականի մարտի 29-ը:
Հաշվեքննության մեթոդաբանությունը	Իրականացվել է ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննություն: Հաշվեքննության ընթացքում կիրառվել են զննում, դիտարկում, հարցում, արտաքին հաստատում, վերլուծական ընթացակարգ, վերահաշվարկ ընթացակարգերը:
Հաշվեքննությունն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանում	Հաշվեքննությունն իրականացվել է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի յոթերորդ վարչության կողմից, որի աշխատանքները համակարգում է Հաշվեքննիչ պալատի անդամ Կարեն Կարապետյանը:

I. ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 7-րդ վարչությունը հաշվեքննության է ենթարկել ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության (այսուհետ նախարարություն) 2017 և 2018 թվականների ֆինանսական հաշվետվությունները և ֆինանսատնտեսական գործունեությունը:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը

Նախարարության ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար՝ բյուջետային դասակարգումների և դրանց կիրառման ցուցումների համաձայն, ինչպես նաև Նախարարության ֆինանսատնտեսական գործունեությունը իրավական ակտերին, քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին և պահանջներին համապատասխան իրականացնելու համար: Նախարարության ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որը իր կարծիքով, թույլ կտա պատրաստել սխալների կամ հնարավոր խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Հաշվեքննողի պատասխանատվությունը

Հաշվեքննողների պատասխանատվությունն է անցկացված հաշվեքննության արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Հաշվեքննությունն անցկացվում է «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան՝ առաջնորդվելով Առևտրի բարձրագույն մարմինների միջազգային կազմակերպության ստանդարտներով: Հաշվեքննության ընթացքում անհրաժեշտ է հետևել վարքագծի սկզբունքների պահանջներին, և հաշվեքննությունը պլանավորել ու իրականացնել այնպես, որպեսզի ձեռք բերվի ողջամիտ երաշխիք՝ ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից և անհամապատասխանություններից զերծ լինելու վերաբերյալ:

Հաշվեքննության ընթացքում կատարվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տեղեկատվության վերաբերյալ հաշվեքննության ապացույցի ձեռքբերում: Հաշվեքննության ընթացակարգերի ընտրությունը կախված է հաշվեքննողի դատողությունից, ներառյալ՝ հնարավոր խարդախության կամ սխալի կամ անհամապատասխանության հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման և ֆինանսատնտեսական գործունեության մեջ էական անհամապատասխանությունների ռիսկերի գնահատումը:

Եզրահանգում

Հաշվեքննության ընթացքում ձեռք են բերվել և արձանագրվել են բավարար ապացույցներ «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 5-րդ մասի դրույթների համապատասխան ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի կարծիքը հիմնավորելու համար:

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի կարծիքով ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության աշխատակազմի 2017 և 2018 թվականների հաշվետվություններն արժանահավատ են, էական խեղաթյուրումներ չեն հայտնաբերվել և հաշվեքննության ֆինանսական և համապատասխանության տեսակների առումով տրվում է դրական եզրահանգում:

Կարեն Կարապետյան
 ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի անդամ
 29 մարտի 2019 թվական
 ՀՀ հաշվեքննիչ պալատ,
 Բաղրամյան փող. 19, ք. Երևան, Հայաստան

II. ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐ

«Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն» պետական կառավարչական հիմնարկի գործունեության վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարությունը գործադիր իշխանության հանրապետական մարմին է, որը մշակում, իրականացնում և համակարգում է տնտեսական քաղաքականությունը և կատարում վարվող քաղաքականության արդյունքների գնահատում:

Պետական բյուջեից նախարարությանը 2017թ. նախատեսվել է 890,528.3 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 828,576.9 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 830,600.8 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 93.3%), 2018թ.՝ 865,775.1 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 104.5%): Արտաբյուջետային միջոցների հաշվին 2017թ. նախատեսվել է 405,967.4 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 506,926.6 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 372,285.2 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 91.7%), իսկ 2018թ.՝ 320,511.5 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 63.2%):

Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմինն 2017թ. նախատեսվել է 132,059.6 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը կազմել է 125,275.3 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 94.9%), իսկ 2018թ.՝ 141,532.9 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 137,488.7 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 97.1%):

Զբոսաշրջության պետական կոմիտեն 2017թ. նախատեսվել է 102,627.9 հազ. դրամ (ներառյալ՝ 41,180.0 հազ. դրամ դրամաշնորհ), փաստացի ծախսը կազմել է 86,963.9 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 84.7%), իսկ 2018թ.՝ 77,660.6 հազ. դրամ (ներառյալ՝ 3,756.5 հազ. դրամ մարմնի կարողությունների զարգացման ծրագիր), փաստացի ծախսը՝ 74,133.51 հազ. դրամ (կամ կատարողականը կազմել է 95.5%):

Բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին հաշվետվությունները (թղթային) լրացվել են ոչ ճիշտ:

Գործադիր իշխանության, պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների պահպանում ծրագրի կատարման վերաբերյալ ներկայացված

բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին 2017-2018թթ. հաշվետվությունները (Ձև 2) լրացնելիս չեն պահպանվել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.04.2015թ. թիվ 176-Ն հրամանի համապատասխան պահանջները: Մասնավորապես՝

- Նախարարության 2018թ. Ձև 2 (թղթային) հաշվետվության մեջ «Տարեսկզբին հաստատված տարեկան նախահաշիվ» սյունակում արտացոլված 52,618.0 հազ. դրամը պետք է արտացոլվեր «Տարեկան նախահաշվում փոփոխություններ» սյունակում, ինչի հետևանքով

անհամապատասխանություն է առաջացել պետական բյուջեով նախատեսված և հաշվետվության մեջ ներկայացված գումարների միջև:

- Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի 2017թ. Ձև 2 հաշվետվության մեջ ներառվել է կոմիտեին առանձին տրամադրված դրամաշնորհը, ինչի հետևանքով հաստատված նախահաշիվը 61,447.9 հազ. դրամի փոխարեն ներկայացվել է 102,627.9 հազ. դրամ, իսկ փաստացի ծախսը 57,576.27 հազ. դրամի փոխարեն՝ 86,963.97 հազ. դրամ:
- Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի 2018թ. Ձև 2 հաշվետվության մեջ անճշտության չափը կազմել է 1,894.9 հազ. դրամ: Մասնավորապես՝ պետական բյուջեից հատկացված միջոցները ներկայացվել է հաշվետվության «Տարեկան նախահաշվում փոփոխություններ» սյունակում, իսկ հաշվետվությունում փաստացի ծախսերի մեջ արտացոլվել է նաև մարմնի կարողությունների զարգացման ծրագրի շրջանակներում հատկացված միջոցները:

Աշխատանքի վարձատրություն հոդվածով (ներառյալ նախարարի աշխատակազմի ծախսերը) 2017թ. նախատեսվել է 832,643.6 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 768,794.2 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 783,892.2 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 817,962.8 հազ. դրամ: Վերոնշյալ հոդվածով շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնին 2017թ. նախատեսվել է 117,171.2 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 124,204.4 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 117,171.2 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 127,865.4 հազ. դրամ: Զբոսաշրջության պետական կոմիտեին աշխատանքի վարձատրության հոդվածով 2017թ. նախատեսվել է 51,280.0 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 69,466.2 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 50,885.7 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 69,315.3 հազ. դրամ:

2017թ. մարտի 30-ի ՀՀ կառավարության թիվ 332-Ն որոշման համաձայն՝ նախարարության աշխատակազմի աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ հոդվածից 37,123.0 հազ. դրամը նվազեցվել ու տեղափոխվել է ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ, ընդ որում՝ պարզևատրման համար նախատեսված ֆինանսական

միջոցներից համապատասխան չափով նվազեցում չի կատարվել:

Գործադիր իշխանության, պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների պահպանում արտաբյուջետային միջոցների հաշվին հոդվածով 2017թ. նախատեսված 405,967.4 հազ. դրամից 249,000.0 հազ. դրամը (61.3%), իսկ 2018թ.՝ 506,926.6

հազ.դրամից 213,600.0 հազ. դրամը (42.2%) ուղղվել է պարզևատրումներին, դրամական խրախուսմանը և հատուկ վճարներին: Հարկ է նշել, որ համաձայն «Ապրանքային

**Արտաբյուջետային միջոցների
հաշվին 2017-2018թթ. մտավոր
սեփականության գործակալության
աշխատակիցները պարզևատրվել են
միջինը 120%-ով, իսկ
նախարարության ղեկավար
անձնակազմը՝ միջինը 250%-ով:**

նշանների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների, արտաբյուջետային միջոցների հաշվին գոյացած միջոցները, կառավարության սահմանած կարգի համաձայն, ուղղվում են մտավոր սեփականության պահպանության համակարգի զարգացմանը, այդ թվում՝ կադրերի պատրաստմանը, խրախուսմանը և տեխնիկատեխնոլոգիական վերազինմանը: Նախարարությունը 2017-2018թթ. չի պահպանել վերոնշյալ օրենքի պահանջները՝ յուրաքանչյուր եռամսյակ նախարարի հրամաններով 2017թ.՝ 229,000.0 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 213,600.0 հազ. դրամ ուղղվել է աշխատակազմի պարգևատրմանը: Ընդ որում, մտավոր սեփականության գործակալության աշխատակիցները 2017թ. և 2018թ. պարգևատրվել են միջինը 120%-ով, իսկ նախարարության ղեկավար անձնակազմը՝ միջինը 250%-ով: 2018թ. դեկտեմբերին 4,931.6 հազ. դրամի չափով պարգևատրվել են աշխատակիցներ, որոնց աշխատանքի տևողությունը նախարարությունում չի գերազանցել երկու ամիսը: Որոշ դեպքերում, այդ ժամկետը պակաս է անգամ 15 օրից, մասնավորապես՝ 2018թ. նոյեմբերին 15-ին աշխատանքի ընդունված աշխատակիցները պարգևատրվել են դեկտեմբերի 4-ին, 19-ին և 21-ին, իսկ դեկտեմբերի 6-ին աշխատանքի ընդունվածը՝ դեկտեմբերի 19-ին և 21-ին և այլն: Ավելին, ստացվում է, որ նախարարության աշխատակիցների 93%-ը ներգրավված են եղել մտավոր սեփականության պահպանության համակարգի զարգացման գործում:

Արտաբյուջետային միջոցների հաշվին նախարարությունից անօրինական ձևով աշխատանքից ազատվելու պատճառով՝ երեք նախկին աշխատակիցների հարկադիր պարապորդում գտնվելու ամբողջ ժամանակահատվածի համար (01.09.2012-25.01.2017թթ) 2017թ. վճարվել է 25,296.8 հազ. դրամ՝ որպես հատուցում, միջին աշխատավարձի չափով:

**Նախարարության կողմից
2017-2018թթ. եկամտային
հարկի գծով 5,542.5 հազ.
դրամ ավելի չհիմնավորված
վճարում է կատարվել:**

Նախարարությունը եկամտային հարկի գծով ունեցել է գերավճար, որը 2017թ. տարեվերջին կազմել է 1,810.0 հազ. դրամ, իսկ 2018թ. տարեվերջին՝ 3,732.5 հազ. դրամ: Չի պահպանվել «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 6-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջները, ինչի հետևանքով 2017-2018թթ.

եկամտային հարկի գծով որպես գերավճար կատարվել է 5,542.5 հազ. դրամով ավելի չհիմնավորված վճարում:

Նախարարության աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրություն հոդվածի հաշվեքննության ընթացքում արձանագրվել է արձակուրդային գումարների, վերջնահաշվարկի, անաշխատունակության նպաստների, արհմիութենական վճարների ինչպես ավելի, այնպես էլ պակաս հաշվարկման դեպքեր:

2017-2018թթ. վերջնահաշվարկի և արձակուրդային գումարների հաշվարկներում խեղաթյուրումների ընդհանուր չափը կազմել է 2,731.4 հազ. դրամ:

Վերջնահաշվարկի և արձակուրդային գումարների հաշվարկներում 2017թ. արձանագրվել է 192.0 հազ. դրամ ավելի վճարման 9 դեպք, իսկ 2018թ.՝ 697.1 հազ. դրամ ավելի վճարման 11 դեպք:

Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի աշխատանքի վարձատրության հոդվածով 2017թ. արձանագրվել է 590.6 հազ. դրամի չափով պակաս վճարման 10 դեպք, իսկ 2018թ.՝ 1,251.7 հազ. դրամի պակաս վճարման

18 դեպք:

Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի ղեկավարը 2017-2018թթ. 2,679.2 հազ. դրամով պարգևատրել է ինքն իրեն:

Աշխատանքի վարձատրություն հոդվածով Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնում չի պահպանվել «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերի և Տեսչական մարմնի կանոնադրության 16-րդ և 21-րդ մասերի համապատասխան պահանջները,

ինչի հետևանքով 2017-2018թթ. մարմնի ղեկավարը, չունենալով նման լիազորություն, պարգևատրել է ինքն իրեն 2017թ.՝ 1,686.6 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 992.6 հազ. դրամ (պաշտոնավարման ժամկետը շուրջ 3 ամիս) և տեղակալներին 2017թ.՝ 1,150.8 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 2,331.4 հազ. դրամ:

Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի նախագահը 2017-2018թթ. պարգևատրել է ինքն իրեն 1,823.6 հազ. դրամ:

Անհամապատասխանություններ են արձանագրվել նաև Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի աշխատանքի վարձատրության հոդվածի հաշվեքննության ընթացքում: Կոմիտեի նախագահը 2017-2018թթ. պարգևատրել է ինքն իրեն, 2017թ.՝ 882.6 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 941.0 (պաշտոնավարման ժամկետը շուրջ 6 ամիս): Միաժամանակ, ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարը ևս չունենալով կոմիտեի աշխատողներին պարգևատրելու լիազորություն, 2018թ. դեկտեմբերին 3,997.5 հազ. դրամով պարգևատրել է նրանց, այդ թվում նաև կոմիտեի նախագահին (562.2 հազ. դրամ):

Աշխատաժամանակի հաշվարկման տեղեկագրերը մասամբ լրացվել են ոչ ճիշտ Մասնավորապես նախարարությունում՝

- 2017թ. հունվարի 30-31-ը և հունիսի 28-30-ը համապատասխան ամիսների տեղեկագրերում նախարարի տեղակալի ներկայությունը հավաստող նշում է կատարվել, այնինչ վերջինս գտնվել է գործուղման մեջ, մի դեպքում՝ Արաբական Միացյալ Էմիրություններում (հունվարի 29-ից փետրվարի 1-ը), մյուս դեպքում՝ Ռուսաստանի Դաշնությունում:

- 2017թ. օգոստոսի 23-25-ը նախարարի տեղակալը գտնվել է Ղազախստանի Հանրապետությունում, մինչդեռ աշխատաժամանակի հաշվարկման տեղեկագրում կատարվել է նրա ներկայությունը հավաստող նշում:
- Համատեղության կարգով աշխատողների աշխատաժամանակի հաշվարկման տեղեկագրերում կատարվել է ոչ ճիշտ նշում: Օրինակ՝ օրական փաստացի աշխատած 12 ժամի փոխարեն մի դեպքում նշվել է 8, մեկ այլ դեպքում 16 ժամ: Բացի այդ, համատեղության կարգով վարորդ-առաքիչների համար չի պահպանվել նաև Աշխատանքային օրենսգրքի 139-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջը՝ ամենօրյա աշխատաժամանակի թույլատրելի տևողությունը:

**Աշխատաժամանակի
հաշվարկման տեղեկագրերը
որոշ դեպքերում լրացվել են
ոչ ճիշտ:**

Աշխատաժամանակի հաշվարկման տեղեկագրերը որոշ դեպքերում լրացվել են ոչ ճիշտ նաև Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնում: Այսպես՝ 2017թ. հունիսի 29-30-ը տեղեկագրում մարմնի ղեկավարի ներկայությունը հավաստող նշում է

կատարվել, այն դեպքում, երբ վերջինս հունիսի 28-30-ը գտնվել է Ռուսաստանի Դաշնության Մոսկվա քաղաքում: Իսկ 2018թ. աշխատաժամանակի հաշվարկման տեղեկագրում համատեղության կարգով աշխատողների օրական փաստացի աշխատած 12 ժամը նշվել է 16 ժամ:

«Էներգետիկ ծառայություններ» հոդվածով 2017-2018թթ. նախատեսվել է համապատասխանաբար՝ 55,979.1 հազ. դրամ և 59,150.9 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 53,082.7 հազ. դրամ (այդ թվում՝ էլեկտրաէներգիա 46,488.6 հազ. դրամ, բնական գազ 6,594.1 հազ. դրամ), 2018թ.՝ 38,070.1 հազ. դրամ (այդ թվում՝ էլեկտրաէներգիա 27,134.4 հազ. դրամ, բնական գազ 10,935.7 հազ. դրամ):

**Էներգետիկ ծառայությունների
դիմաց վճարումները կատարվել են
չպահպանելով սահմանված
ժամկետները, ինչի հետևանքով
վճարվել է 452.8 հազ. դրամի
տույժ:**

2017-2018թթ. մի շարք դեպքերում, էլեկտրաէներգիայի ծառայությունների դիմաց վճարումները կատարվել են չպահպանելով սահմանված ժամկետները, ինչի հետևանքով վճարվել է տույժ՝ 2017թ. 206.1 հազ. դրամ,

2018թ. 109.7 հազ. դրամ:

Նախարարությունը 2018թ. էլեկտրաէներգիայի ծառայությունների գծով ունեցել է 1,932.1 հազ. դրամի գերավճար:

Բնական գազի դիմաց վճարումները ևս կատարվել են չպահպանելով սահմանված ժամկետները, ինչի հետևանքով վճարվել է տույժ 2017թ.՝ 90.1 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 46.9 հազ. դրամ: Բնական գազի գծով կրեդիտորական պարտքը կազմել է 411.8 հազ. դրամ:

«Կապի ծառայություններ» հոդվածով պլանավորված և փաստացի կատարված ծախսերի հարաբերակցությունը թույլ է տալիս եզրահանգելու, որ վերոնշյալ ծախսի գծով պլանավորումը կատարվել է ոչ ճիշտ, ինչի հետևանքով նախատեսվել են ավելի գումարներ: Մասնավորապես՝ 2017թ. նախատեսվել է 14,495.5 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը կազմել է 7,678.4 հազ. դրամ, իսկ 2018թ. նախատեսվել է 10,930.8 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը կազմել է 6,756.3 հազ. դրամ:

Պետական բյուջեից 2017-2018թթ. ներքին գործուղումների համար նախարարությանը (ներառյալ Շուկայի վերահսկողության պետական տեսչությանը) նախատեսվել է հատկացնել յուրաքանչյուր տարի 7,434.2 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 3,411.6 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 2,815.5 հազ. դրամ: Զբոսաշրջության պետական կոմիտեին նույն նպատակով 2017-2018թթ. յուրաքանչյուր տարի նախատեսվել է հատկացնել 1,000.0 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 377.0 հազ. դրամ, 2018թ.՝ 215.6 հազ. դրամ:

Չի պահպանվել գործուղվող աշխատողին գործուղման ծախսերի հատուցումը գործուղումից առնվազն մեկ օր առաջ տրամադրելու պահանջը:

Ներքին գործուղումների նպատակով՝ 2017-2018թթ. բոլոր վճարումները կատարվել են գործուղումից հետո, ինչի հետևանքով չի պահպանվել ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ.

թիվ 2335-Ն որոշման 9-րդ կետի համապատասխան պահանջը: Ներքին գործուղումների գերակշիռ մասը բաժին է ընկել Շուկայի վերահսկողության պետական տեսչությանը:

Ներքին գործուղումների գերակշիռ մասի գիշերակացի համար հատկացվել է սահմանվածի առավելագույն չափը (1 օրը՝ 20.0 հազ. դրամ), որի արդյունքում դիտարկված 13 գործուղումների համար հնարավոր էր տնտեսել շուրջ 425.4 հազ. դրամ:

2017-2018թթ. ընտրանքային կարգով առանձնացվել են ՀՀ 8 տարբեր մարզերի գիշերակացի փոխհատուցում ներառող թվով 13 գործուղումներ, որից հետո գործուղման հաշվետվության մեջ արտացոլված գիշերակացի գինը համեմատվել է տեղեկատվական բաց աղբյուրներում՝ booking.com և allhotels.am նշված նույն հյուրանոցների գների հետ, ինչպես նաև իրականացվել է գների հարցում

զբոսաշրջային կազմակերպությունից և կատարվել է հարցում հեռախոսազանգի միջոցով: Կատարված ուսումնասիրությունից կարելի է եզրակացնել, որ համապատասխան հաշվետվությունում և ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերում գիշերակացի ներկայացված գները չեն համապատասխանել ՀՀ մարզերի հյուրանոցների գներին, ինչը որևէ ձևով չի հիմնավորվել: Գործուղումների գերակշիռ մասի համար որպես գիշերավարձ հատկացվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. թիվ 2335-Ն որոշմամբ սահմանվածի առավելագույն չափը, մեկ օրը՝ 20.0 հազ. դրամ (Օրինակ՝ Լոռու մարզի Վանաձոր քաղաքի «Օջախ» հյուրանոցում համաձայն

հաշվետվության գիշերակացի 1 օրվա արժեքը 20.0 հազ. դրամ է, իսկ կատարված ուսումնասիրության համաձայն՝ 6.0 հազ. դրամ, Սյունիքի մարզի Գորիս քաղաքի «Եղննուտ» հյուրանոցում համաձայն հաշվետվության գիշերակացի 1 օրվա արժեքը 20.0 հազ. դրամ է, իսկ կատարված ուսումնասիրության համաձայն՝ 8.0 հազ. դրամ և այլն):

Դիտարկված գործուղումների համար գիշերակացի ծախսը 820.0 հազ. դրամ է, մինչդեռ հյուրանոցների գների վերաբերյալ կատարված ուսումնասիրությունների հիման վրա արված վերահաշվարկի արդյունքում այն կազմել է 394.6 հազ. դրամ, որը 425.4 հազ. դրամով պակաս է հաշվետվություններով ներկայացված ծախսերից:

Նախարարության կարիքների համար 2017թ. իրականացված գնումների գործընթացի արդյունքում կնքվել է գնման 220 պայմանագիր՝ 116,492.9 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, իսկ 2018թ.՝ 174 պայմանագիր՝ 107,716.4 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով:

Գնումների կազմակերպման գործընթացում հայտնաբերվել են հետևյալ անհամապատասխանությունները.

2017թ. գնումների պլանը սահմանված ժամկետներում չի հաստատվել, իսկ տեղեկագրում հրապարակվել է չհաստատված: Տարեկան հաշվետվությունը չի կազմվել և չի հրապարակվել:

2017թ. նախարարության կողմից չի պահպանվել ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 21-րդ կետի պահանջները, համաձայն որի մինչև յուրաքանչյուր տարվա փետրվարի 1-ը պատվիրատուի ղեկավարը հաստատում է գնումների պլանը և յոթ աշխատանքային օրվա ընթացքում սահմանված կարգով հրապարակում է www.gnumner.am

հասցեով ինտերնետային կայքում, սակայն պատվիրատուի ղեկավարի կողմից 2017թ. գնումների պլանը սահմանված ժամկետներում չի հաստատվել, իսկ տեղեկագրում հրապարակվել է չհաստատված փաստաթուղթ: 2017թ. արդյունքներով չի պահպանվել նաև «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի (ՀՕ-21-Ն) 9-րդ հոդվածի 5-րդ կետի պահանջները՝ սահմանված ժամկետներում չի կազմվել և չի հրապարակվել գնումների գործընթացի մասին հաշվետվությունը:

2017-2018թթ. նախարարության կարիքների համար ծառայությունների և ապրանքների գնումն իրականացվել է պետական բյուջեի և արտաբյուջետային միջոցների հաշվին, որոնցից յուրաքանչյուրի համար հրապարակվել է առանձին գնումների պլան: Մինչդեռ, 2017թ. ՀՀ ֆինանսների նախարարի 10.11.2013թ. թիվ 896-Ն հրամանի, իսկ 2018թ.՝ ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն որոշման 1-ին կետի 1-ին ենթակետի համաձայն, այն պատվիրատուները, որոնք ֆինանսավորվում են ինչպես պետական բյուջեից, այնպես էլ պետական կառավարման մարմինների տնօրինության տակ գտնվող արտաբյուջետային միջոցներից (ներառված է պետական բյուջեի ծախսերում և համարվում է բյուջետային միջոց), ապա վերջիններիս կարիքների համար կատարվող գնումների պլանը հաստատվում է նույն N1 հավելվածով

սահմանված ձևով: Ընդ որում, գնումների պլանը, որն իր մեջ ներառում է ինչպես պետական բյուջեի, այնպես էլ արտաբյուջետային միջոցների հաշվին կատարվող գնումները, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի համաձայն հաստատվում է ՀՀ կառավարության որոշմամբ: Միաժամանակ, գնումների երկու պլան ունենալու հետևանքով, մի շարք ապրանքների և ծառայությունների համար որպես գնման ընթացակարգ է սահմանվել Մեկ անձից գնումը, մինչդեռ միասնական պլանի առկայության պարագայում գնման գինը կգերազանցեր գնումների բազային միավորը, և կկիրառվեր գնանշման հարցման միջոցով գնում կատարելու մրցակցային ընթացակարգը:

Նախարարությունը 26,600.5 հազ. դրամի գնումներն իրականացրել է առանց գնման առարկաների գնումների պլանում առկայության:

ձևի: Նշված պահանջների չկատարման հետևանքով, նախարարության կողմից թե պետական բյուջեի և թե արտաբյուջետային միջոցների հաշվին հրապարակված գնումների պլաններում մի շարք հոդվածների մասով պլանը հրապարակվել է ըստ հոդվածների և չի ներառել գնման առարկաները: Միաժամանակ, 2017թ. համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 15-րդ կետի, իսկ 2018թ՝ ՀՀ կառավարության 2017թ. մայիսի 15-ի թիվ 526-Ն որոշման 16-րդ կետի, գնման գործընթաց սկսելու համար գնման առարկան պետք է ներառված լինի գնումների պլանում: Նախարարությունը չի պահպանել վերոնշյալ օրենսդրության պահանջները և առանց գնումների պլանում գնման առարկաների առկայության 2017-2018թթ. կազմակերպել է պարբերական մամուլի և թերթերի՝ 925.0 հազ. դրամ, համակարգչային սարքավորումների պահպանման և վերանորոգման՝ 800.0 հազ. դրամ, ներկայացուցչական ծառայությունների՝ 17,537.3 հազ. դրամ, պոլիգրաֆիական արտադրանքի տպագրման ծառայությունների՝ 7,338.2 հազ. դրամ և այլ գնման գործընթացներ:

Նախարարության կողմից չի պահպանվել նաև ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն որոշման պահանջները, և տարվա ընթացքում գնումների պլանում կատարված փոփոխությունները և լրացումները տեղեկագրում հրապարակվել են առանձին, այդպիսով չպահպանելով որոշման 9-րդ կետի պահանջները՝ գնումների պլանում կատարված փոփոխությունները և լրացումները տեղեկագրում հրապարակվում են գնումների պլանի ամբողջական տեսքով:

2017թ. կազմակերպված գրասենյակային և հաշվողական սարքերի պահպանման և վերանորոգման ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով հայտարարված ընթացակարգի գնման առարկաները գնումների պլանում չեն արտացոլվել, և ընթացակարգը կազմակերպվել է ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 15-րդ կետի պահանջը չպահպանելով: Ավելին, թվով 14 գնման

Պայմանագիր կնքելու փուլում մի շարք չափաբաժինների մասով առանց սահմանված կարգով բանակցություններ վարելու գները նվազեցվել են:

կատարելու համար նախատեսված ֆինանսական միջոցները, սակայն գների նվազեցման համար որևէ բանակցություն չի կազմակերպվել՝ այդպիսով չպահպանելով նաև ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 44-րդ կետի պահանջները: Արդեն պայմանագրերի կնքման փուլում, շրջանցելով ՀՀ գնումների ոլորտը կանոնակարգող համապատասխան օրենսդրության պահանջները, մի շարք չափաբաժինների մասով գները չհիմնավորված նվազեցվել են, և կազմակերպությունների հետ կնքվել են 170.6 հազ. դրամ և 779.4 հազ. դրամ արժողությամբ պայմանագրեր: Նույն ընթացակարգի շրջանակներում հրապարակված կնքված պայմանագրերի մասին հայտարարության տեքստում չափաբաժինների համար ներկայացված գները չեն համապատասխանել պայմանագրում առկա գներին:

2017թ. նախարարության կողմից «Ներկայացուցչական ծախսեր» հոդվածով բոլոր ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը իրականացվել է Բաց ընթացակարգ առանց հայտարարության և Մեկ անձից գնում ընթացակարգերի կիրառմամբ, այն պարագայում, երբ մինչև մայիսի 4-ը գործող ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 25-րդ կետի 5-րդ ենթակետի, իսկ մայիսի 4-ից հետո՝ 2017թ. մայիսի 15-ի թիվ 526-Ն որոշման 23-րդ կետի 4-րդ ենթակետով, սահմանվում է, որ ծախսերը կարող են

Չպահպանելով ՀՀ գնումների ոլորտը կարգավորող օրենսդրական պահանջները 2017թ. առանց մրցակցային ընթացակարգի կազմակերպման իրականացվել է 1,915.9 հազ. դրամի ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում:

կատարվել ԲԸԱՀ և մեկ անձից գնում ընթացակարգերի կիրառմամբ մի շարք դեպքերում, որոնցից ներկայացուցչական ծախսեր հոդվածին են առնչվում միայն պատվիրակությունների ընդունման, արտասահմանյան այցելությունների կազմակերպման նպատակով ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռքբերելու ժամանակ կատարված ծախսերը: Արդյունքում, նախարարության կողմից, վերոնշյալ օրենսդրական պահանջները չպահպանելով, 2017թ. ընթացքում առանց մրցութային ընթացակարգերի կիրառման իրականացվել է ընդհանուր 1,026.3 հազ. դրամ արժողությամբ խմելու ջրի, սուրճի, շաքարավազի, կոնֆետների և մրգի գնում: 2017թ. Նոր տարվա տոների առիթով առանց մրցութային ընթացակարգի կիրառման ձեռք է բերվել 695.6 հազ. դրամ արժողությամբ պաշտոնական ճաշի կազմակերպման ծառայություն, իսկ մարտի 8-ի տոնի առթիվ կրկին մեկ անձից գնման միջոցով

իրականացվել է 194.0 հազ. դրամ արժողությամբ սուրճի ընդմիջման ծառայության ձեռքբերում: Միաժամանակ, վերոնշյալ գնման գործընթացների իրականացման ժամանակ չի պահպանվել նաև ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 72-րդ կետի պահանջները, համաձայն որի գնման պայմանագրեր չի կնքվում միայն այն ժամանակ, եթե ձեռքբերվող ապրանքի կամ ծառայության գնման գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորի կեսը և այն ենթակա է կատարման

Տեղեկատվական հանգույցների, ծրագրային շահագործման և ապահովման գծով կատարվել է 10,888.0 հազ. դրամի անարդյունավետ ծախս:

կնքման պահին:

ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության շենքում «Տեղեկատվական հանգույցների, ծրագրային շահագործման և ապահովման, այդ թվում՝ տեղադրված 13 սերվերների և առավելագույնը 210

աշխատանքային համակարգիչների համար ծրագրային սպասարկման աշխատանքներ» ծառայությունը 2018թ. իրականացվել է արտաքին ծառայությունների գնման (աուքսորսի) միջոցով, որի համար որպես նախահաշվային գին սահմանվել է 20,538.0 հազ. դրամ, այն պարագայում, երբ 2017թ. նույն գործառույթն իրականացվել է նախարարության 4 աշխատակիցների կողմից, որոնց աշխատավարձի և պարգևատրումների ընդհանուր ֆոնդը կազմել է 13,101.1 հազ. դրամ: Ավելին, չնայած վերոնշյալին, 2018թ. նախարարությունում որպես համակարգչային մասնագետ շարունակել են աշխատել ևս 2 աշխատակից, նրանցից մեկը՝ մտավոր սեփականության գործակալությունում, իսկ մյուսը՝ նախարարության աշխատակազմում, որոնց աշխատավարձի և պարգևատրումների ֆոնդը 2018թ. կազմել է 3,455.1 հազ. դրամ: Արդյունքում, 2017թ. նույն աշխատանքները իրականացնելու համար վճարվել է 13,101.1 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 23,989.1 հազ. դրամ, ինչը հիմք է տալիս եզրակացնելու, որ կատարվել է 10,888.0 հազ. դրամի անարդյունավետ ծախս:

2018թ. ավտոմեքենաների անիվների (անիվներ մարդատար ավտոմեքենաների համար՝ 195/65 R15, ձմեռային, Հունդայի Սոնատա մարդատար ավտոմեքենաների համար, «Մարշալ», «Բրիջստոն», «Պիրելի» ապրանքանիշի կամ համարժեքը, գործող ստանդարտը՝ ՀՍ-183-99) ձեռքբերման նպատակով հայտարարված գնանշման հարցման ընթացակարգի համար անիվների նախահաշվային գինը սահմանվել է 4 հատի համար 180.0 հազ. դրամ: Նախահաշվային գինը որևէ կերպ չի հիմնավորվել, հատկապես, որ նախորդ տարի նույն տեխնիկական բնութագրով անիվների ձեռքբերման պայմանագրային գինը 4 հատի համար կազմել է ընդամենը 108.0 հազ. դրամ: Իսկ մրցույթի արդյունքում հաղթող ճանաչված կազմակերպությունը՝ 4 հատ անիվը մատակարարել է ընդամենը 66.0 հազ. դրամով: Ավելին, նախարարության կարիքների համար նույն տարվա դեկտեմբեր ամսին, առանց մրցույթ կազմակերպելու, ձեռք է բերվել 4 հատ անիվ (անվադող 215/60 R16) 180.0 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, այն պարագայում, երբ դրա պայմանագրային գինը 108.0 հազ. դրամ էր: Մեկ

անձից ձեռքբերումը հիմնավորվել է ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 23-րդ կետի 1-ին ենթակետով, համաձայն որի, եթե գնման գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորը, ապա գնումը կարող է կատարվել մեկ անձից, սակայն ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն որոշման 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն գնման գինն անվանացանկի 2-րդ մակարդակում նշված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների խմբերի հանրագումարն է, որը նախարարության գնումների պլանի համաձայն գերազանցում է գնումների բազային միավորը, ուստի գնում պետք է կատարվեր գնանշման հարցման ընթացակարգի կիրառման միջոցով:

Նույն պատկերն է արձանագրվել նաև Շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի կարիքների համար իրականացված ֆոտոխցիկների ձեռքբերման մրցույթում: Գնանշման հարցման միջոցով ձեռք է բերվել 2 հատ տեսախցիկ, որոնցից յուրաքանչյուրի համար վճարվել է 93.6 հազ. դրամ, սակայն նույեմբեր ամսին առանց մրցութային ընթացակարգի՝ մեկ անձից գնման միջոցով, կատարվել է «Ֆոտոխցիկ Canon EOS 110D 15-55» գնում, որը սակայն ձեռք է բերվել 159.5 հազ. դրամ արժեքով:

2018 թվականին նախարարության պաշտոնական կայքի մշակման համար հայտարարված Գնանշման հարցման միջոցով մրցույթի արդյունքում 25.07.2018թ. կնքվել է 3,900.0 հազ. դրամի պայմանագիր, ըստ որի կայքը պետք է հանձնվեր շահագործման ոչ ուշ քան 2018թ. դեկտեմբերի 15-ը: Սակայն, դեկտեմբերի 15-ին կայքը շահագործման չի հանձնվել, կողմերի միջև կնքվել է երկկողմանի համաձայնագիր՝ պայմանագրի ժամկետը մեկ ամսով երկարաձգելու, իսկ պայմանագրի ամբողջ գումարը՝ 3,900.0 հազ. դրամը փոխանցվել է որպես կանխավճար: Արդյունքում, չի պահպանվել ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 21-րդ կետի 1-ին ենթակետի պահանջը՝ կանխավճարի հատկացման հնարավորությունը և առավելագույն չափը սահմանում է պատասխանատու ստորաբաժանումը, սակայն ընթացակարգի համար Պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից ներկայացված գնման հայտով կանխավճար չէր նախատեսվել: Ավելին, ըստ պայմանագրի վճարման ժամանակացույցի նախատեսվել էր վճարումները կատարել օգոստոս և հոկտեմբեր ամիսներին, ինչը ևս չի արվել և չի պահպանվել պայմանագրի վճարման ժամանակացույցով կողմերի միջև ստանձնած պարտավորությունների կատարումը:

Գրասենյակային հաշվողական սարքերի պահպանման և վերանորոգման ծառայությունների համար հայտարարված գնանշման հարցման գնման առարկաները գնումների պլանում արտացոլված չեն եղել, նախահաշվային գինը եղել է ընդհանուր, սակայն մրցույթը հայտարարվել է ըստ առանձին չափաբաժինների, միաժամանակ նախահաշվային գինը եղել է ըստ առավելագույն ֆինանսավորման չափերի, սակայն մրցույթը հայտարարվել է միավորի գնի համար: Արդյունքում ստեղծվել է հետևյալ պատկերը. օրինակ «Ն1» չափաբաժնի նախահաշվային գինը եղել է 260.0 հազ. դրամ, իսկ մասնակցի գնային առաջարկը՝ 2.46 հազ. դրամ: Արդյունքում պատշաճ կերպով

գնահատում չի իրականացվել: Ավելին, պայմանագիրը կնքվել է չափաբաժինների նախահաշվային գներով՝ նշելով, որ ընդհանուր գինը չի գերազանցի սահմանված ֆինանսավորման չափը:

2018թ. նախարարության կողմից ներկայացուցչական ծախսեր հոգևածով բոլոր ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը իրականացվել է ՄԱ ընթացակարգերի կիրառմամբ, այն պարագայում, երբ ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 23-րդ կետի 4-րդ ենթակետով, սահմանվում է, որ ծախսերը կարող են կատարվել մեկ անձից գնում ընթացակարգերի կիրառմամբ՝ միայն հատուկ կամ բացառիկ իրավունքի առկայության հիմքով, ընդ որում, ներկայացուցչական ծախսերի համար Մեկ անձից գնման ընթացակարգը կիրառելի է միայն պատվիրակությունների ընդունման, արտասահմանյան այցելությունների կազմակերպման նպատակով ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերում կատարելու դեպքում: Արդյունքում, նախարարության կողմից առանց մրցութային ընթացակարգերի կիրառման ձեռք է բերվել՝ վարդեր (30.0 հազ.դրամ), ծաղկեպսակներ (425.0 հազ.դրամ), աղբյուր ջուր (1,286.48 հազ. դրամ), ընդամենը 1,741.5 հազ. դրամի գնումը իրականացվել է Մեկ անձից գնման միջոցով: 2018թ. դեկտեմբերի 28-ին նախարարության աշխատակիցների համար կազմակերպվել է Նոր տարվա տոնի առթիվ միջոցառում, որի համար վճարվել է 626.0 հազ. դրամ, որը նույնպես իրականացվել է առանց մրցակցության՝ մեկ անձից գնման միջոցով: Միաժամանակ,

**Էլեկտրոնային գնումների
համակարգում բացակայել են
հանձնման-ընդունման
արձանագրությունները, իսկ գնման
գործընթացը չի կազմակերպվել
Էլեկտրոնային համակարգի միջոցով:**

վերոնշյալ գնման գործընթացների իրականացման ժամանակ չի պահպանվել նաև ՀՀ կառավարության առ 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 72-րդ կետի պահանջները, համաձայն որի՝ գնման պայմանագրեր չի կնքվում միայն այն ժամանակ, եթե ձեռքբերվող ապրանքի կամ ծառայության գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորի կեսը և այն

ենթակա է կատարման կնքման պահին:

2017-2018թթ. պայմանագրերի հանձնման-ընդունման գործընթացը չի կազմակերպվել Էլեկտրոնային համակարգի միջոցով, և Էլեկտրոնային գնումների համակարգում բացակայել են պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից Էլեկտրոնային ստորագրությամբ հաստատված եզրակացությունները և հանձնման-ընդունման արձանագրությունները, իսկ նախարարությունը չի պահպանել ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 110-րդ կետի պահանջները՝ Էլեկտրոնային եղանակով իրականացվող գնումների դեպքում պայմանագրի կատարման արդյունքի ընդունման հետ կապված սույն բաժնով սահմանված գործողություններն իրականացվում են Էլեկտրոնային գնումների համակարգի միջոցով:

Արտաբյուջետային միջոցների հաշվին «Ներկայացուցչական ծախսեր» հոդվածով 2017-2018թթ. նախատեսվել է յուրաքանչյուր տարի 22,000.0 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 9,413.6 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 6,584.8 հազ.դրամ:

Հաշվեքննության ընթացքում պարզվել է, որ կատարվել են ծախսեր, որոնք ըստ էության իրենց բնույթով չեն կարող համարվել ներկայացուցչական ծախսեր: Մասնավորապես՝

2017-2018թթ. «Ներկայացուցչական ծախսեր» հոդվածով բյուջետային և արտաբյուջետային միջոցների հաշվին իրականացվել է 4,367.6 հազ. դրամի ծախս, որոնք ըստ էության չեն կարող համարվել ներկայացուցչական:

- 2017-2018թթ. ձեռք է բերվել՝ 670.0 հազ. դրամի ծաղկեպսակ, 2,022.0 հազ. դրամի աղբյուրի ջուր, 2017թ. մայրության և գեղեցկության տոնի առթիվ՝ սուրճի ընդմիջում՝ 194.0 հազ. դրամ, 2018թ.՝ Նոր տարվա տոնի առթիվ միջոցառում՝ 626.0 հազ.դրամ: Ընդհանուր կատարվել է 3,512.0 հազ. դրամի ըստ էության

ներկայացուցչական չհամարվող ծախս:

- 2018թ. հուլիսի 23-24-ը Արցախի Հանրապետություն կատարած նախարարի գլխավորած պատվիրակության ծախսերը (414.6 հազ. դրամ) ևս կատարվել է արտաբյուջետային միջոցների ներկայացուցչական ծախսերի հաշվին, այն դեպքում, երբ պետք է կատարվեր 2018թ. պետական բյուջեով արտասահմանյան գործուղումների համար նախատեսված միջոցների հաշվին: Այցի շրջանակներում չի պահպանվել նաև ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. թիվ 2335 որոշման համապատասխան պահանջները, ինչ հետևանքով օրապահիկի մասով 244.2 հազ. դրամի ավելի վճարում է կատարվել:

Արձանագրվել են նաև արտաբյուջետային միջոցների հաշվին կատարված ըստ էության ներկայացուցչական չհամարվող նաև այլ ծախսեր: Մասնավորապես՝

- Ռադիոէլեկտրոնիկայի բնագավառում համագործակցության զարգացման ուղղությամբ քննարկումներ անցկացնելու նպատակով 2017թ. մարտի 1-3-ը Երևան Ժամանած Ռուսաստանի Դաշնության պատվիրակության այցի շրջանակում տրամադրված 2 հատ համակարգիչը և 3 հատ հեռախոսը (ընդհանուր 693.0 հազ. դրամ) պարզվել է, որ ձեռք է բերվել վերոնշյալ քննարկումները ավարտելուց 35 օր հետո՝ 2017թ. ապրիլի 7-ին և ելքագրվել պահեստից ապրիլի 12-ին: Ընդ որում, ՀՀ կառավարության 13.03.2017թ. թիվ 243-Ա որոշման համաձայն, պատվիրակության այցի կազմակերպման ծախսերը՝ 664.5 հազ. դրամի սահմաններում նախատեսված է եղել կատարել 2017թ. պետական բյուջեով արտասահմանյան պատվիրակությունների ընդունելության համար նախատեսված միջոցների հաշվին՝ համաձայն նախարարության ներկայացրած հաշվետվության:

- 2017թ. հուլիսի 19-ին ԱՄԷ Արու Դաբի քաղաքում կայացած ցուցահանդեսին Հայաստանը պատշաճ ներկայացնելու նպատակով որպես ցուցանմուշ ուղարկվել է 2 հատ հայկական արտադրության 282.0 հազ. դրամ արժողությամբ հեռախոս: Ցուցահանդեսի ավարտից հետո հեռախոսները պահեստ ետ վերադարձնելու փոխարեն, ձևակերպվել է ծախս և ելքագրվել է:
- Նախարարությունը 2017թ. ձեռք է բերել 1,353.0 հազ.դրամի 11 հատ հեռախոս, այն դեպքում, երբ տարեսկզբին ունեցել է 2,387.0 հազ. դրամի 17 հատ հեռախոս: Տարբեր արժեքներով ձեռք բերված հեռախոսները պահեստ են մուտքագրվել նույն, և հատկապես նվազագույն արժեքով: 2017-2018թթ. 2,121.0 հազ.դրամի 16 հատ հեռախոս պահեստից ելքագրվել է արտասահմանյան գործուղումներ մեկնելու ժամանակ, այն դեպքում երբ դրանց վերաբերյալ համապատասխան որոշումներում նշվել է, որ գործուղման հետ կապված բոլոր ծախսերը կատարել պետական բյուջեով արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումների համար նախատեսված միջոցների հաշվին: Հեռախոսները հիմնականում ելքագրվել են գործուղումներից ետ վերադառնալուց հետո:
- 2017թ. ձեռք է բերվել 2,150.0 հազ. դրամի 9 ձեռագործ գորգ, որից 4 հատը 1,550.0 հազ. դրամի 6.38 քմ բամբակյա հենքով և 5 հատը 600.0 հազ. դրամի՝ 2.76 քմ ոչ բամբակյա հենքով ձեռագործ գորգեր: Լիբանանի Հանրապետություն (2017թ. հոկտեմբերի 25-28-ը) և Սիրիայի Արաբական Հանրապետություն (2017թ. հոկտեմբերի 29-31-ը) նախարարի գլխավորած պատվիրակության գործուղումների շրջանակներում բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց նվերներ հանձնելու նպատակով պահեստից ելքագրված ապրանքների ցանկում գորգեր և հեռախոսներ չեն եղել: Սակայն, հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ 26.10.2017թ., երբ նախարարը արդեն Լիբանանի Հանրապետությունում էր, պահեստից ելքագրվել է 3 հատ հեռախոս և 4 հատ բամբակյա հենքով գորգ, իսկ արդեն պատվիրակության վերադարձից հետո, նույն նպատակով, 02.11.2017թ. պահեստից ելքագրվել է նաև ոչ բամբակյա հենքով 5 հատ ձեռագործ գորգը:

Արտերկրից ժամանած հյուրերի հյուրասիրությունների համար կատարված ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերի հաշվեքննությունից պարզվել է, որ չի պահպանվել ՀՀ կառավարության 10.09.2009թ. թիվ 1036-Ն որոշման համապատասխան պահանջները, իսկ ծառայություն մատուցող կազմակերպությունների կողմից ներկայացված հաշիվ ապրանքագրերը թերի լրացված լինելու (բացակայել է մասնակիցների թիվը, ճաշացանկը, գները և այլն) հետևանքով, հաճախ դժվարություններ է առաջացել այդ նպատակով կատարված ծախսերի արժանահավատությունը գնահատելու համար: Այսպես՝

- 2017թ. ապրիլի 21-ին մի խումբ ներդրողների ընդունելությունը կազմակերպելու ժամանակ (պաշտոնական ճաշ և շուրջայց-համես Երևանի կոնյակի գործարան), վերոնշյալ որոշման պահանջները չպահպանելու հետևանքով, կատարվել է 223.9

հազ. դրամի ավելի վճարում (սննդի գծով՝ 188.9 հազ. դրամ, մշակութային միջոցառման գծով 35.0 հազ. դրամ):

- 2017թ. մայիսի 31-ին Ղազախստանի Հանրապետության ներդրումների և զարգացման նախարարության և «Kazakh Invest» Ազգային ընկերություն» ԲԲԸ-ի պատվիրակության ընդունելության շրջանակներում կատարվել է 101.1 հազ. դրամի ավելի վճարում:
- 2017թ. հուլիսի 16-19-ը Չիանաստանի ժողովրդական հանրապետության պատվիրակության ընդունելության շրջանակներում (ճաշ և մշակութային միջոցառում) կատարվել է 557.2 հազ. դրամի ավելի վճարում (սննդի գծով՝ 121.2 հազ. դրամ, մշակութային միջոցառման գծով 436.0 հազ. դրամ):
- 2017թ. սեպտեմբերի 28-ին ԵՄ և Արևելյան գործընկերության անդամ-երկրների ներկայացուցիչների («Թվային հմտությունների գծով աշխատանքային խմբի» 2-րդ հանդիպում) համար կազմակերպված հանդիսավոր ընթերցի համար կատարվել է 93.3 հազ. դրամի ավելի վճարում:
- 2017թ. սեպտեմբերի 24-ին նանտեխնոլոգիաների ոլորտում հայ-իրանական համատեղ համաժողովի շրջանակներում կազմակերպված հանդիսավոր ընթերցի համար կատարվել է 82.4 հազ. դրամի ավելի վճարում:
- 2017թ. հոկտեմբերի 26-27-ը «Էլեկտրոնային տեղեկատվություն գրադարանների համար» միջոցառման շրջանակներում կազմակերպված հյուրասիրության համար կատարվել է 51.5 հազ. դրամի ավելի վճարում: Ընդ որում, միջոցառման վերաբերյալ զեկուցագիրը ներկայացվել է 2017թ. նոյեմբերի 24-ին՝ շուրջ մեկ ամիս անց:
- 2018թ. մայիսի 11-12-ը Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների դրոշմակնիքների փոխադարձ ճանաչելիության հիմնարար մոտեցումներին նվիրված քննարկումների շրջանակներում կազմակերպված հյուրասիրությունների համար կատարվել է 142.1 հազ. դրամի ավելի վճարում:

ՀՀ կառավարության

10.09.2009թ. թիվ 1036-Ն

որոշման համապատասխան

պահանջները չպահպանելու

հետևանքով կատարվել է 1,251.5

հազ. դրամի ավելի վճարում:

Այսպիսով, նախարարությունը՝ չունենալով արտաբյուջետային միջոցների հաշվին նման ծախսեր կատարելու իրավասություն, այնուամենայնիվ կատարել է՝ չպահպանելով օրենսդրության պահանջները, ինչի հետևանքով 2017-2018թթ. կատարել է 1,251.5

հազ. դրամի ավելի վճարում: Ընդ որում չի պահպանել նաև ՀՀ կառավարության 10.09.2009թ. թիվ 1036-Ն որոշման 2-րդ կետի պահանջը՝ պատվիրակությունների ժամանումից 10 օր առաջ ՀՀ վարչապետի հաստատմանը չի ներկայացվել պաշտոնական պատվիրակությունների ընդունելության վերաբերյալ համապատասխան որոշման նախագծերը:

2017-2018թթ. «Ներկայացուցչական ծախսեր» հոդվածով յուրաքանչյուր տարվա համար պետական բյուջեով նախատեսվել է 1,500.0 հազ.դրամ, 2018թ. կատարվել է հոդվածային վերաբաշխում, ինչի հետևանքով 1,314.5 հազ. դրամը տեղափոխվել է այլ ծախսային ուղղություն: Փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է՝ 1,251.1 հազ.դրամ, 2018թ.՝ 287.8 հազ. դրամ:

Հաշվեքննության ընթացքում արձանագրվել են որոշ անհամապատասխանություններ, կատարվել են ծախսեր, որոնք ըստ էության իրենց բնույթով ներկայացուցչական չեն կարող համարվել: Մասնավորապես՝ 2017-2018թթ. ձեռք է բերվել՝ 160.0 հազ. դրամի ծաղկեպսակ, Նոր տարվա տոնի առթիվ կազմակերպվել է 695.6 հազ.դրամի պաշտոնական ճաշի արարողություն:

2017թ. հունվարի 19-ին Ներդրումային նախագծերում մասնակցելու հնարավորությունների քննարկման նպատակով ներդրողների խմբի համար կազմակերպված ճաշի նպատակով վճարվել է 131.9 հազ. դրամ: Փաստաթղթերի ոչ արժանահավատ լինելու հետևանքով (ճաշի նպատակով գրված գեկուցագիրը մուտք է եղել 2017թ. մարտի 21-ին, հարկային հաշիվը դուրս է գրվել փետրվարի 6-ին) կատարվել է հաշվարկ, որի արդյունքում ավելի կատարված ծախսը կազմել՝ 43.9 հազ. դրամ:

2017-2018թթ. պետական բյուջեից «Տնտեսական հետազոտությունների կենտրոնի գործունեության» ծրագրի շրջանակներում նախարարությանը նախատեսվել է հատկացնել յուրաքանչյուր տարի 27,360.0 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 27,360.0 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 21,617.34 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ

Կենտրոնը չի ունեցել

կազմակերպատիրավական որևէ

կարգավիճակ, չի սահմանվել

աշխատանքային

պարտականությունների շրջանակը, չի

ունեցել հաշվետվողականության

համակարգ:

ուղղվել է աշխատավարձերի և հավելավճարների վճարմանը:

Հստակ չէ կենտրոնի գործունեության իրավական հիմքերը, քանի որ վերջինս չունի որևէ կազմակերպատիրավական կարգավիճակ, կազմավորվել է 2015թ.բյուջետային հայտի հիման վրա, որից հետո գործունեության հետագա տարիներին չի սահմանվել կենտրոնի

կարգավիճակը, կառուցվածքը, հաստիքացուցակը և աշխատակիցների կարգավիճակը: Միաժամանակ, բացակայել է կենտրոնի հաշվետվողականության և կատարված աշխատանքի գնահատման մեխանիզմները, ինչը հնարավորություն չի տվել գնահատել վերջինիս գործունեության համար կատարված ծախսերի նպատակայնությունն ու արդյունավետությունը:

Հստակ մշակված աշխատանքային պարտականությունների և լիազորությունների բացակայության հետևանքով, կենտրոնի աշխատակիցները 2017-2018թթ. պարգևատրվել են 5,790.0 հազ. դրամով (որոշ դեպքերում պաշտոնային դրույքաչափի մինչև 300%-ի չափով):

2017-2018թթ. պետական բյուջեից «Արտասահմանում առևտրական ներկայացուցչությունների պահպանում» ծրագրի շրջանակներում նախարարությանը նախատեսվել է հատկացնել համապատասխանաբար՝ 156,616.5 հազ. դրամ և 172,460.1 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը 2017թ. կազմել է 149,986.0 հազ. դրամ, իսկ 2018թ.՝ 146,972.2 հազ. դրամ:

Առևտրային կցորդների և ներկայացուցչությունների ընդհանուր թիվը 9 է, որից պետական բյուջեի միջոցների հաշվին ֆինանսավորվել են 3-ը՝ Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունում ՀՀ մշտական ներկայացուցիչը, նստավայրը՝ Ժնև, Եվրոպական Միությունում ՀՀ առևտրական կցորդը, նստավայրը՝ Բրյուսել և Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետությունում ՀՀ առևտրական կցորդը, նստավայրը՝ Պեկին:

2017թ. և 2018թ. ԱՄՆ-ում ՀՀ առևտրական ներկայացուցչի համակարգի պահպանման ծրագրի իրականացման համար նախատեսվել է համապատասխանաբար՝ 59,482.8 հազ. դրամ և 57,658.2 հազ. դրամ: Վերոնշյալ տարիներին ծրագիրը չի իրականացվել, իսկ դրա հետևանքով խնայված միջոցների գերակշիռ մասն ուղղվել է աշխատակիցների պարգևատրմանը:

Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչի կանոնադրությունը հաստատելու մասին

2017-2018թթ. կանոնադրության պահանջները չի պահպանվել, ինչի հետևանքով պետական բյուջեից կատարվել է 16,062.5 հազ. դրամի չնախատեսված ծախս:

ՀՀ կառավարության 2005 թվականի փետրվարի 1-ի թիվ 173-Ն որոշման 13-րդ կետի համաձայն Կազմակերպությունում մշտական ներկայացուցչի նստավայրը տեղակայվում է ՄԱԿ-ի Ժնևյան գրասենյակում՝ մշտական ներկայացուցչության շենքում:

2017-2018թթ. կանոնադրության տվյալ կետը չի պահպանվել, որպես գրասենյակ վարձակալվել է

այլ տարածք, ինչի հետևանքով պետական բյուջեից կատարվել է 16,062.5 հազ. դրամի չնախատեսված ծախս (37.8 հազ. շվեյցարական ֆրանկ):

ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. թիվ 2335-Ն որոշմամբ սահմանվել է բնակարանի վարձի փոխհատուցման առավելագույն չափերը, համաձայն որի՝ Բրյուսելում բնակարանի վարձավճարի չափ է սահմանվել մեկ ամսվա համար առավելագույնը 799.1 հազ. դրամ, իսկ նույն որոշման 1-ին կետի է) ենթակետի, այդ գումարն ավելացվում է 5 տոկոսով՝ մեկ երեխայի համար, կազմելով 838.9 հազ. դրամ: Սակայն, ԵՄ-ում առևտրային կցորդի 2018թ. յուրաքանչյուր ամսվա համար փոխհատուցվել է 899.3 հազ. դրամ (1600 եվրո), որը 60.2 հազ. դրամով ավելի է սահմանված չափից: 2018թ. վերոնշյալ ծախսի գծով ավելի է հաշվարկել և վճարվել 723.5 հազ. դրամ (1,287 եվրո):

**Ներքին հսկողական համակարգի
աշխատանքի արդյունքները
լիարժեք համահունչ չեն
հաշվեքննության արդյունքներին:**

Թեև ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը ունեցել է հաստատված ռազմավարական ծրագիր և տարեկան պլան, որի հիման վրա իրականացրել է աշխատանքները և կազմել հաշվետվություններ, սակայն վերը նշված

անհամապատասխանությունները ներքին աուդիտի կողմից չեն արձանագրվել: Մասնավորապես, դիտարկվող ժամանակահատվածում նախարարության աշխատակազմում և առանձնացված ստորաբաժանումներում կամ աուդիտ չի իրականացվել կամ իրականացվել է, սակայն վերոնշյալ խնդիրները չեն հայտնաբերվել:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարությանը

1. Հսկողություն սահմանել բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին հաշվետվությունների լրացման գործընթացի նկատմամբ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.04.2015թ. թիվ 176-Ն հրամանի պահանջներին համաձայն իրականացնելու նպատակով:
2. Ապահովել արտաբյուջետային միջոցների հաշվին կատարվող ծախսերի նպատակային իրականացումը՝ խիստ հսկողություն սահմանելով այդ միջոցների հաշվին իրականացվող ծախսերի նկատմամբ:
3. Գործուղման ծախսերի ձևակերպման, հաշվարկման և վճարման ընթացքում խստորեն պահպանել ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. թիվ 2335-Ն որոշման պահանջները:
4. Միջոցներ ձեռնարկել գնումների գործընթացում ոլորտը կարգավորող օրենսդրության պահանջների պահպանման ուղղությամբ:

Համաձայն «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 6-րդ մասի պահանջի՝ ընթացիկ եզրակացությունը ստանալուց հետո՝ 30 օրվա ընթացքում ՀՀ հաշվեքննիչ պալատին տրամադրել ընթացիկ եզրակացությունում ամրագրված անհամապատասխանության, խեղաթյուրման վերացման, առաջարկությունների իրականացման և ընթացիկ եզրակացության վերաբերյալ այլ գրավոր տեղեկատվություն:

ԱՌԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին հաշվետվությունների ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.04.2015թ. N 176-Ն «որոշման» (իրականում հրաման) համաձայն հաշվետվությունները պետք է ներկայացվեն կամ էլեկտրոնային կամ թղթային: Ընդ որում ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը պահանջում է ներկայցնել բացառապես էլեկտրոնային՝ համապատասխան էլեկտրոնային հարթակի միջոցով, ինչն էլ Նախարարության կողմից իրականացվել է և թղթային տարբերակը հիմք ընդունել չի կարելի: Իսկ արձանագրությունով որպես անհամապատասխանություն նշվել են նախարարության թղթային հաշվետվություններում կամ տեղ գտած վրիպակները, կամ ծախսերի գումարների ամբողջական և ըստ բովանդակության արտացոլման դեպքերը: Միաժամանակ փաստում ենք, որ նշված հաշվետվությունները ֆինանսների նախարարությանը ներկայացվել են միմիայն էլեկտրոնային եղանակով և դրանք ընդունվել են ու նույն ձևով ներառվել են համապատասխան տարիների պետական բյուջեների կատարման վերաբերյալ օրենքներում: Ընդ որում հաշվեքննություն իրականացնող անձինք ուսումնասիրել են նաև էլեկտրոնային հաշվետվությունների համապատասխան համակարգը և հավաստիացել են էլեկտրոնային տարբերակներում վրիպակների բացակայության մեջ:

Նախարարության որոշ աշխատակիցներին արձակուրդային և վերջնահաշվարկի ավելի վճարումները պայմանավորված են այն հանգամանքով, որ նշված հաշվարկները կատարվում են Հաշվապահական ծրագրի միջոցով, որը ինքնաշխատ եղանակով հաշվարկում է միջին աշխատավարձը: Ծրագրային թերության պատճառով հաշվարկի մեջ ներառվել են այդ հաշվարկի մեջ ներառման ոչ ենթակա եկամուտ, այն է լրացուցիչ միանվագ արձակուրդային վճարը, որը ծրագիրը դիտել է որպես պարգևատրում և ներառել է միջին աշխատավարձի հաշվարկի մեջ, ինչը հանգեցրել է ավելի վճարումների: Ընդ որում նշվածը տեղի է ունեցել հիմնականում 2017 թվականի ընթացքում՝ նախարարի աշխատակազմի մասով: 2018 թվականից սկսած թերությունը վերացված է:

Մեր կարծիքով կոռեկտ չէ անձանց անվանական թվարկումը:

Անդամավճարների չափերը հանդիսանում են տվյալ կազմակերպության անդամակցողների կամավոր վճարներ և արհեստակցական կազմակերպության կողմից երբևիցե հարց չի բարձրացվել այդ գումարների «քիչ հաշվարկելու» վերաբերյալ: Միաժամանակ անդամավճարների պահումները կատարվել են հիմք ընդունելով յուրաքանչյուր աշխատողի անվանական դիմումները, ուղղված արհեստակցական կազմակերպության նախագահին՝ անդամավճարները իրենց աշխատավարձերի 1 տոկոսի չափով պահելու վերաբերյալ, այլ ոչ թե եկամտի նկատմամբ: Հարկ է նշել, որ վերոհիշյալ դիմումները ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց: Բացի դրանից այդ վճարները պետական բյուջեի հետ կապ չունեն:

Նախարարության արտաբյուջետային միջոցների հաշվին պարգևատրումների գծով 2017 թվականին արձանագրությամբ նշված 20.0 մլն դրամի «ավելի ծախսը» հանդիսանում է եկամտային հարկի առաջացած պարտավորության մարման գումար, ինչը առաջացել է արտաբյուջետային միջոցներից պարգևատրումների վճարման արդյունքում միջին աշխատավարձերի աճի հետևանքով արձակուրդային վճարների գումարների ավելացմանը և համապատասխանաբար եկամտային հարկի պարտավորության մեծացմանը, ինչը մարելու համար պետական բյուջեից հատկացված աշխատավարձի ֆոնդի գումարները բնականաբար չեն բավարարել: Հարկ ենք համարում փաստել, որ հարցի վերաբերյալ մամրամասն հաշվարկները ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց:

«Ապրանքային նշանների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջը չպահպանելու մասին արձանագրությամբ նշված պնդումը հիմնավորված չէ, ուստի անընդունելի է: Հարկ ենք համարում նշել, որ արտաբյուջետային հաշիվը բացված է Նախարարության անվամբ, նրա միջոցների հաշվին կատարվող ծախսերի ուղղությունները սահմանվել են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 16.03.2017թ. N 289- Ն և 15.03.2018թ. N 255- Ն որոշումներով, որոնց նախագծերը սահմանված կարգով համաձայնեցվել են շահագրգիռ պետական մարմինների, այդ թվում Արդարադատության նախարարության հետ: Բացի դրանից հաշվեքննություն իրականացնողները հաշվի չեն առել այն հանգամանքը, որ Մտավոր սեփականության պահպանման համակարգը չի սահմանափակվում միայն ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության աշխատակազմի Մտավոր

սեփականության գործակալությամբ, քանի որ «համակարգ» տերմինը իրենից ենթադրում է շատ ավելի ընդգրկուն հասկացություն և մտավոր սեփականության գործակալությունը պետք է դիտարկել այդ համակարգի ընդամենը միայն մի մասը: Հարկ է ընդգծել նաև, որ գործակալությունը հանդիսանում է նախարարության առանձնացված ստորաբաժանումը և իր գործառույթները իրականացնում է նաև նախարարության մնացած առանձնացված և կառուցվածքային ստորաբաժանումների հետ համատեղ: Բացի դրանից խրախուսվում են նաև Եվրամիության հետ հարաբերություններում, ինչպես նաև Մաքսային Միությանը Հայաստանի Հանրապետության միանալու հետ կապված գործառույթներ իրականացնող նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումների աշխատակիցները:

«Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 6-րդ կետի համաձայն «Տվյալ մարմնի նյութական խրախուսման և զարգացման ֆոնդի աշխատանքների փորձարարական կազմակերպման համար օպտիմալացված միջոցներից, ինչպես նաև օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներից յուրաքանչյուրից պարզևատրմանն ուղղվող միջոցները չեն կարող գերազանցել **տվյալ մարմնի** աշխատավարձի տարեկան ֆոնդի 30 տոկոսը:» Այսինքն 30 տոկոսի սահմանափակումը կիրառվում է տվյալ մարմնի աշխատավարձի ֆոնդի նկատմամբ, այլ ոչ թե առանձին ստորաբաժանումների վերաբերմամբ: Իսկ գործակալության աշխատողների և նախարարության ղեկավարության պարզևատրումների չափերի շեշտումը տեղին չէ և իմաստագուրկ է, քանի որ վերն արդեն իսկ նշվել է գործակալության և նախարարության գործառույթների անբաժանելիության մասին, իսկ պարզևատրումների չափերի սահմանափակում սահմանված է միայն նշված օրենքի 22-րդ հոդվածի 10-րդ մասով, ինչը վերաբերվում է աշխատավարձի ֆոնդի տնտեսված միջոցների հաշվին վճարվող պարզևատրումներին:

Նախարարության աշխատակիցների պարզևատրումները իրականացվել են Նախարարի 26.03.2018թ. 209-Ա հրամանով հաստատված կարգով սահմանված ընթացակարգերով, ընդ որում 2017 թվականին նույնպես պարզևատրումները կատարվել են նշված ընթացակարգերով, որի դրույթներին համապատասխան մշակվել և հաստատվել է վերոհիշյալ հրամանը: Իսկ նշված պնդումը իրավական հիմքից զուրկ է, քանի որ «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքով կամ այլ օրենսդրական ակտով նման պարտադիր պահանջ սահմանված չէ:

1. «ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքով (ՀՕ-96-Ն, 22.06.2015 թ.ուժի մեջ է մտել 22.10.2015 թ.-ից) կատարվել է փոփոխություն 142-րդ հոդվածի 6-րդ մասում, համափայն որի՝ Գործատուն պարտավոր է ստույգ հաշվառել յուրաքանչյուր աշխատողի օրական և (կամ) շաբաթական աշխատաժամանակը, ըստ որի՝ կապահովվի այն տեղեկատվությունը, որով հնարավոր կլինի պարզել սույն օրենսգրքի 17-րդ գլխով սահմանված նորմերի պահանջների կատարումը: (*ծանոթ.- օրենսգրքի 17-րդ գլխի դրույթներով կարգավորվում է աշխատաժամանակը*):

Վկայակոչված օրենքը գործողության մեջ մտնելուց հետո ՀՀ կառավարության 2015 թվականի նոյեմբերից ուժը կորցրած է ճանաչվել ՀՀ կառավարության 2005 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 1471-Ն որոշմամբ հաստատված աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերի վարման կարգը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թ.-ի թիվ 37-Ն հրամանով թեև հաստատվել է հանրային հատվածի կազմակերպությունների կողմից աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրի ձևը, սակայն որևէ այլ իրավական ակտով **չի կարգավորվում աշխատողների աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագր վարման կարգ**, ինչից հետևում է, որ աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրի վարման առերևույթ խախտում զուրկ է իրավական հիմքից: Գործատուն ինքն է հաշվառում յուրաքանչյուր աշխատողի օրական և (կամ) շաբաթական աշխատաժամանակը, անհրաժեշտ իրավական հիմքերի դեպքերում ինքն է որոշում դրանցում ուղղումներ կատարելու վերաբերյալ հարցերը:

2. ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարի երեք տեղակալների կողմից գործուղման ժամանակահատվածում (28-30-ը 01.2017 թ., 30-31-ը 01.2017թ.) աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրում կատարված նշումները հետևանք են այն հանգամանքին, որ գործողությունների վերաբերյալ ՀՀ վարչապետի որոշումները ընդունվել են 07.02.2017 թ.-ին, դրանք նախարարությանն են տրամադրվել ուղացումներով, որից հետո կատարվել են ճշտումներ: Ընդ որում, աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերում նման գրառումները որևէ իրավական հետևանք չեն առաջացրել (ՀՀ կառավարության 2005 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 1471-Ն որոշման գործողության ընթացքում դրանց պահանջների խախտումների, անգամ աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրի չվարելու համար ՀՀ ՎԻՎ օրենսգիրքը

վարչական պատասխանատվություն չէր նախատեսում):

3. Սխալ է մեկնաբանվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 139-րդ հոդվածի 5-րդ մասը (և ոչ թե 5-րդ կետը): Համաձայն նշված նորմի՝ Տարբեր գործատուների կամ նույն գործատուի մոտ *երկու և ավելի աշխատանքային պայմանագրերով* աշխատողի ամենօրյա աշխատաժամանակի տևողությունը (ներառյալ՝ հանգստի և սնվելու համար ընդմիջումները) չի կարող անցնել օրական 12 ժամից:

Վկայակոչված նորմը կարգավորում է միայն համատեղությամբ աշխատողների աշխատաժամանակի ռեժիմը օրվա ընթացքում՝ հիմնական և համատեղությամբ աշխատաժամանակի հանրագումարը, սակայն այն չի նշանակում, որ հիմնական և համատեղությամբ աշխատանքների դեպքում աշխատողի անվան դիմաց պետք է կատարվի նշում 12 ժամ, այն իրավական պարզ պատճառաբանությամբ, որ թեև հիմնական և համատեղությամբ աշխատանքները կատարում է նույն ֆիզիկական անձը, սակայն դրանք տարբեր աշխատանքներ են, որոնք կատարվում են տարբեր աշխատանքային պայմանագրերի հիման վրա, հետևաբար նման աշխատանքներ կատարող աշխատողների համար տեղեկագրերում չի կարող նշվել երկու աշխատաժամների հանրագումարը, հակառակ դեպքում կառաջանա նույն իրավանորմի 2-րդ մասով սահմանված աշխատողի օրական նորմալ աշխատաժամանակի՝ 8 ժամ տևողության խախտում: Նախարարության կողմից փաստացի և բովանդակային առումով իրականացվել է աշխատողների աշխատաժամանակի ստույգ հաշվառում՝ որևէ նորմատիվ իրավական ակտով դրա կարգավորման բացակայության պայմաններում:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածով սահմանվում է վարչարարության հիմնարար հետևյալ սկզբունքը՝ *Վարչարարություն իրականացնելիս վարչական մարմիններին արգելվում է միայն ձևական պահանջների պահպանման նպատակով անձանց ծանրաբեռնել պարտականություններով* կամ մերժել նրանց որևէ իրավունք տրամադրելը, եթե նրանց վրա դրված պարտականությունները բովանդակային առումով կատարված են:

Վերոգրյալի հիման վրա գտնում ենք, որ արձանագրված այսպես կոչված խախտումները, տեխնիկական բնույթի են, չեն խախտվել որևէ իրավական ակտի պահանջ, նրանցում ներառված աշխատողների աշխատանքային իրավունքներ:

Համաձայն «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի 9-րդ հոդվածի 17-րդ մասի «Նախարարի տեղակալին, Կառավարությանը ենթակա պետական մարմնի ղեկավարի տեղակալին, տեսչական մարմնի ղեկավարի տեղակալին, վարչապետին ենթակա պետական մարմնի ղեկավարի տեղակալին, մարզպետի տեղակալին արձակուրդ տրամադրում և խրախուսանքի միջոցներ կիրառում է անմիջական ղեկավարը:»

Տես 6-րդ կետի պարզաբանումը

Ծրագրային թերության հետևանքով, այն է Զբոսաշրջության կոմիտեի աշխատողների միջին օրական աշխատավարձը որոշելիս ծրագիրը 21 գործակցի փոխարեն կիրառել է 30.4 գործակից, և արդյունքում որոշ աշխատողների արձակուրդային և վերջնահաշվարկի գումարները պակաս են հաշվարկվել: Մեր կարծիքով կոռեկտ չէ անձանց անվանական թվարկումը:

Անդամավճարների չափերը հանդիսանում են տվյալ կազմակերպության անդամակցողների կամավոր վճարներ և արհեստակցական կազմակերպության կողմից երբևիցե հարց չի բարձրացվել այդ գումարների «քիչ հաշվարկելու» վերաբերյալ: Միաժամանակ անդամավճարների պահումները կատարվել են հիմք ընդունելով յուրաքանչյուր աշխատողի անվանական դիմումները, ուղղված արհեստակցական կազմակերպության նախագահին՝ անդամավճարները իրենց աշխատավարձերի 1 տոկոսի չափով պահելու վերաբերյալ, այլ ոչ թե եկամտի նկատմամբ: Հարկ է նշել, որ վերոհիշյալ դիմումները ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց: Բացի դրանից այդ վճարները պետական բյուջեի հետ կապ չունեն:

Համաձայն «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի 9-րդ հոդվածի 18-րդ մասի «18. Նախարարությանը ենթակա պետական մարմնի ղեկավարին արձակուրդ տրամադրում և խրախուսանքի միջոցներ կիրառում է համապատասխան նախարարը, իսկ նախարարությանը ենթակա պետական մարմնի ղեկավարի տեղակալին արձակուրդ տրամադրում և խրախուսանքի միջոցներ կիրառում է անմիջական ղեկավարը:»

Էլեկտրաէներգիայի 1932.1 հազ.դրամ ծախսի վերաբերյալ տրվել է սխալ մեկնաբանություն, քանի որ նշված գումարի չափով փաստացի ծախս չի ձևակերպվել, այլ տարվա վերջին վճարվել է գերավճար հաջորդ տարվա սկզբին առաջացող պարտավորությունը մարելու նպատակով:

Վճարումները ուշ կատարելու համար հաշվարկված տույժերի պատճառ է հանդիսացել պետական բյուջեի եռամսյակային բաշխվածության և փաստացի ծախսերի անհամապատասխանությունը:

«Կապի ծառայություններ» հոդվածի գծով անհրաժեշտ միջոցների պլանավորումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 23.09.2004թ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԿԱՊԻ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԾԱԽՍԵՐԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 1536-Ն որոշմամբ սահմանված նորմաների հիման վրա կազմված հաշվարկի ցուցանիշներով: Իսկ տնտեսումը տեղի է ունեցել խնայողության խիստ ռեժիմի կիրառման արդյունքում:

Արձանագրությամբ 2017-2018 թվականներին ներքին գործուղումներ հոդվածով նախարարությանը հատկացված գումարի չափը և փաստացի ծախսը չի համապատասխանում իրականությանը, Նախարարության և Շուկայի տեսչական մարմնի գծով այդ ծախսերը պետական բյուջեով հատկացված են առանձին, սակայն արձանագրությամբ ներկայացվել է միասնական: Միաժամանակ Շուկայի տեսչական մարմնի աշխատողների գործուղման ծախսերի կազմում գիշերակացի ծախսերի փոխհատուցման համար հիմք են հանդիսացել բացառապես ծառայություն մատուցած համապատասխան կազմակերպությունների կողմից էլեկտրոնային եղանակով դուրս գրված հարկային հաշիվները և հաշվիչ դրամարկղային մեքենաների կտրոնները, որոնցում նշված գումարն էլ փոխհատուցվել է: Նշված բոլոր փաստաթղթերը կցված են յուրաքանչյուր գործուղման հաշվետվությանը և ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց: Ինչը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի N 2335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 18-րդ կետի դրույթներին համապատասխան: Նման պայմաններում գործուղումների ծախսերի «ոչ արդյունավետ» որակումը անհիմն է:

2017 թվականի պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գնումների պլանը հաստատվել է 2016 թվականի տարեվերջին և ուժի մեջ է մտել 2017 թվականի հունվարի 16-ին, իսկ 2017 թվականին արտաբյուջետային միջոցները հաստատվել են ՀՀ կառավարության 16.03.2017թ. N 289-Ն որոշմամբ: Նշենք, որ ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն որոշման դրույթները չեն կարող տարածվել 2017 թվականի գնումների պլանի կազման և հրապարակման գործընթացի վրա, քանի որ այն ուժի մեջ է մտել 2017թ. Ապրիլի 25-ից, ուստի հետադարձ ուժ չունի: Այնուամենայնիվ 2017 և 2018 թվականներին նախարարության կարիքների համար ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով պետական բյուջեի և արտաբյուջետային միջոցների հաշվին իրականացվող առանձին գնումների պլանի հրապարակումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ տարեսկզբին հաստատվում է պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գնումները և մինչև յուրաքանչյուր տարվա փետրվարի 1-ը հրապարակվում, իսկ արտաբյուջետային միջոցների հաշվին իրականացվող գնումների պլանը ՀՀ կառավարության որոշմամբ ուշ է հաստատվում և պաշտոնական ուժի մեջ մտնելուց հետո է գնումների պլանը հրապարակվում: 2017 թվականին արտաբյուջետային միջոցները հաստատվել են ՀՀ կառավարության 16.03.2017թ. N 289-Ն որոշմամբ, իսկ 2018թվականին ՀՀ կառավարության 15.03.2018թ. N 255-Ն որոշմամբ:

Նշենք նաև որ արդեն իսկ 2019 թվականի պետական բյուջեի և արտաբյուջետային միջոցների հաշվին իրականացվող գնումների պլանը դիտվել է մեկ ամբողջական գնումների պլան և հրապարակվել սահմանված կարգով՝ պահպանելով ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն 1-ին կետի 1-ին ենթակետի և 9-րդ կետի դրույթները:

Ինչպես արդեն նշեցինք պետական բյուջեի հաշվին իրականացվող գնումներ անվանացանկը հաստատվում է տարեսկզբին և գնման ձևերը որոշվում են ըստ ԳՄԱ կողերի հանրագումարի, իսկ արտաբյուջետային միջոցների հաշվին անվանացանկը հաստատվում է ավելի ուշ և անվանացանկը կազմելիս պահպանվում են «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի դրույթները մասնավորապես ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերման գնման ձևերը որոշվում են պետական բյուջեի և արտաբյուջեի նախատեսված ապրանքների և ծառայությունների ԳՄԱ կողերի հանրագումարի:

Զբոսաշրջության պետական կոմիտեի գնումների պլանը ձևավորվել է հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2017թվականի մարտի 30-ի N 332-Ն որոշման հավելված N 4-ը, որտեղ առկա են ԳՄԱ կողերը՝ պահպանելով ՀՀ կառավարության 13.04.2017թ. թիվ 390-Ն որոշման 1-ին կետի 1-ին ենթակետի դրույթները և հրապարակվել է gnumner.am կայքում:

2017 և 2018 թթ. թե պետական բյուջեի և թե արտաբյուջետային միջոցների հաշվին հրապարակված գնումների պլաններում պարբերական մամուլ, գրասենյակային հաշվողական սարքավորումների պահպանման և վերանորոգման, այլ պոլիգրաֆիական արտադրանքի տպագրման, և ներկայացուցական

ծառայությունները ընդգրկվել են մեկ ընդհանուր տողով և ընդհանուր արժեքով, իսկ մրցույթի իրկանացման ժամանակ գնման հայտը տրվել է ըստ առանձին չափաբաժինների՝ չգերազանցելով այդ մրցույթի համար նախատեսված նախահաշվային գինը և armeps.am էլեկտրոնային համակարգով մրցույթը հրապարակվել է ըստ առանձին չափաբաժինների:

Վերոնշյալ ծառայությունների գնման ձևերը համաձայնեցվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ՝ որպես լիազոր մարմին:

Հիմք ընդունելով Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի 5-րդ կետի դրույթները սահմանված կարգով ներկայացվել են եռամսյակային կտրվածքով աճողական կարգով հաշվետվություններ լիազոր մարմին՝ հրապարակման նպատակով՝ stat.gnum@minfin.am՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով: Ասինքն 4-րդ եռամսյակի հաշվետվությունը հանդիսանում է 2017թ կատարված գնումների մասին տարեկան հաշվետվություն:

2017թ. գրասենյակային հաշվողական սարքավորումների պահպանման և վերանորոգման ծառայությունների ձեռքբերման գնման գործընթացը կազմակերպվել է գնման օրենսդրությանը համապատասխան և մինչև պայմանագրերի կնքումը բանավոր բանակցություն է վարվել 2 մասնակիցների միջև, որի արդյունքում կնքվել է պայմանագիր առանց գերազանցելու այդ ծառայության համար բյուջեով նախատեսված գումարը /950000 դրամ/:

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2011թ. փետրվարի 10-ի թիվ 168-Ն որոշման 25-րդ կետի 5-րդ ենթակետով սահմանված ցանկի 21-րդ տողը, իսկ մայիսի 4-ից հետո 526-Ն որոշման 23-րդ կետի 4-րդ ենթակետով սահմանված ցանկի 10-րդ տողը՝ պատվիրակությունների ընդունման, արտասահմանյան այցելությունների կազմակերպման նպատակով ապրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռքբերելու ժամանակ կարող են կատարվել ԲԸԱՀ և ՄԱ ընթացակարգերով:

Նախարարության կողմից 2017 և 2018թթ արձանագրությամբ նշված ընկերությունների հարկային հաշիվները դուրս են գրվել տարբեր ժամանակահատվածներում և յուրաքանչյուր դեպքում չեն գերազանցել 500000 դրամը՝ պահպանելով ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. թիվ 526-Ն որոշման 72-րդ կետի պահանջները՝ համաձայն որի գնման պայմանագրեր չի կնքվում միայն այն ժամանակ, եթե ձեռքբերվող ապրանքի կամ ծառայության գինը չի գերազանցում գնումների բազային միավորի կեսը:

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. 526-Ն որոշման 23-րդ կետի 1-ին ենթակետը՝ համաձայն որի եթե գնման գինը չի գերազանցել գնումների բազային միավորը, ապա գնումը կարող է կատարվել մեկ անձից: Համապատասխանաբար վերոնշյալ ապրանքների ձեռքբերման գնման ձևը որոշելիս հաշվի է առնվել անվանացանկի 2-րդ մակարդակի նշված ապրանքների հանրագումարը, որը չի գերազանցել գնումների բազային միավորը:

Նշենք նաև որ համապատասխան գնման ձևը համաձայնեցվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ և համապատասխան հարկային հաշիվը ներկայացվել է հաշվառման և ստացել դրական եզրակացություն:

Նույն մեթոդով իրականացվել է ֆոտոխցիկի ձեռքբերումը, որը նույնպես ներկայացվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարություն հաշվառման և ստացել է դրական եզրակացություն:

Իսկ ինչ վերաբերվում է գների տարբերությանը մրցութայինի և մեկ անձից գնման դեպքերում, ապա առաջին դեպքում ձեռք են բերվել սովորական անվադողեր, իսկ երկրորդ դեպքում նախատեսվում էր ձեռք բերել ձմեռային և համեմատաբար ավելի որակյալ անվադող:

Պաշտոնական կայքի մշակման համար ծառայության մատուցման ժամանակահատվածը սահմանվել է 2018 թվականի դեկտեմբերի 15-ը, սակայն մշակված կայքի գործարկման, թեստավորման և հնարավոր թերությունների շտկման համար պահանջվել է լրացուցիչ ժամանակ, իսկ ծառայության մատուցումը փուլային չի նախատեսվել, ուստի, որակյալ ծառայություն ստանալու նպատակով, կնքվել է համաձայնագիր փոխադարձ համաձայնությամբ մատուցված ծառայությունների ժամկետի երկարացման վերաբերյալ և փոխանցվել է կանխավճար ամբողջ պայմանագրի գումարի չափով 3900.0 հազ.դրամ՝ մասնակցի կողմից ներկայացված բանկային երաշխիքի հիման վրա, հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 04.05.2017թ. 526-Ն որոշման 56-րդ կետի 6-րդ ենթակետի պահանջը՝ համաձայն որի պայմանագրի կատարումը տեղափոխվում է պայմանագիրը կնքելու տարվան հաջորդող բյուջետային տարի:

Համակարգչային ծառայությունները 2017 թվականին իրականացվել է թվով 4 քաղաքացիների հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրերով, որոնք հաստիքային աշխատողներ չեն հանդիսացել և նրանց

վարձատրությունը կատարվել է պետական բյուջեով հատկացված Աշխատավարձի վարձատրության հոդվածի միջոցների հաշվին, իսկ աուտոսուրը կատարվել է նախարարության արտաբյուջետային հաշվի միջոցներով: Աշխատավարձի ֆոնդի հոդվածով հնարավոր գերաժախս թույլ չտալու, տնտեսված միջոցները Նախարարության աշխատողների խրախուսմանը ուղղելու և ավելի որակյալ սպասարկում ապահովելու նպատակով արտաբյուջետային միջոցների հաշվին, մրցույթային եղանակով ընտրված կազմակերպության հետ 2018 թվականի մարտի 29-ին կնքվել է ծառայության մատուցման պայմանագիր 20538.0 հազ. դրամ արժեքով, որից հետո նշված աշխատակիցներից 3-ի հետ կնքված պայմանագրերը լուծվել են: Մտավոր սեփականության համակարգչային համակարգի սպասարկումն իրականացնող քաղաքացու հետ պայմանագիրը շարունակվել է, քանի որ, նախ պայմանագրով Մտավոր սեփականության գործակալության համակարգչային սպասարկման իրականացում նախատեսված չէ, ինչպես նաև գործակալությունում օգտագործվում են բարդ ծրագրեր, իսկ տվյալ աշխատակիցը տարիներ շարունակ սպասարկել է միայն այդ ծրագրերը, այլ ոչ թե համակարգչային ցանցի սպասարկում է իրականացրել: Ծառայության նախահաշվային արժեքը որոշվել է նախորդ տարվա փաստացի ծախսի նկատմամբ նախատեսվող շահույթ շուրջ 20 տոկոս և ԱԱՀ՝ 20 տոկոս: Ծառայության աուտոսուրի արդյունքում պետական բյուջեի միջոցները չեն օգտագործվել, դեռ ավելին, պետական բյուջե մուտքագրվել են նշված հարկային եկամուտները, նախարարության աշխատավարձը ֆոնդը ազատվել է լրացուցիչ ծախսից, մատուցվում է անհամեմատ ավելի որակյալ և երաշխավորված ծառայություն: Բացի դրանից ծառայության աուտոսուրը համահունչ է ՀՀ կառավարության վարած ներկայիս քաղաքականությանը:

Համաձայն Հարկային օրենսգրքի 116-րդ հոդվածի 3-րդ մասի «Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով՝ ներկայացուցչական ծախսեր են համարվում այլ կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց հետ փոխադրված համագործակցություն հաստատելու և (կամ) այն պահպանելու նպատակով կատարվող ծախսերը:» Որևէ իրավական ակտով սահմանված չեն ներկայացուցչական ծախսերի կազմում կատարվելիք ծախսումների կազմը կամ բնույթը: Նման պայմաններում

«կատարվել են ծախսեր, որոնք իրենց բնույթով չեն համարվել ներկայացուցչական ծախսեր» եզրահանգումը իրավական հիմքից զուրկ է, դեռ ավելին պարզ չէ թե ում կողմից և ինչ հիմքով «չեն համարվել»:

Նախարարության արտաբյուջետային միջոցների հաշվին իրականացված ներկայացուցչական ծախսերը կատարվել են ներդրումային ծրագրերի, միջպետական զանազան պայմանագրերի քննարկումների հետ կապված տարբեր օտարերկրյա պետություններից ժամանած պաշտոնատար անձանց, պոտենցիալ ներդրողների, կառավարությունների և միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների այցելությունները, ինչպես նաև նախարարության ներկայա-ցուցիչների այդ նույն նպատակներով արտասահմանյան գործուղումների ընթացքում վարվող քննարկումները և բանակցությունները միջազգայնորեն ընդունված արարողակարգային ընթացակարգերին համապատասխան պատշաճ ընդունելու կամ բարձր մակարդակով այցելություններ կազմակերպելու նպատակով:

Նախարարությանը արտասահմանյան գործուղումներ հոդվածով պետական բյուջեից միջոցներ երբևէ չեն հատկացվել: Ուստի Վարչապետի հանձնարարականի կատարումն ապահովելու նպատակով գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերը կատարվել են նախարարության տեղական գործուղումների հաշվին, այդ թվում և օրապահիկ: Հաշվեքննություն իրականացնող անձանց ներկայացվել է, որ բացի Նախարարության աշխատակիցներից գործուղման մեկնել են նաև Զբոսաշրջության կոմիտեի երկու աշխատակից և Զբոսաշրջության զարգացման հիմնադրամի տնօրենը: Բացի դրանից կազմակերպված ճաշը երեկոյան, մեկնելուց առաջ, տրվել է ՀՀ ՏՀՆՆ նախարարի անունից, որին մասնակցել են նաև Արցախի հանրապետության բարձրաստիճան պաշտոնյաները, ուստի այն օրապահիկ չի հանդիսանում և 244.2 հազ. դրամի ավելի որակված ծախսը անհիմն է:

Նախարարության արտաբյուջետային հաշվի ծախսերի 2017 թվականի նախահաշիվը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 16.03.2017 թվականի N 289-Ն որոշմամբ, որը ուժի մեջ է մտել 2017 թ. մարտի 30-ին: Նշված հեռախոսները արտադրող կազմակերպության կողմից տրամադրվել են մարտ ամսին, պայմանով, որ համապատասխան հաշիվը դուրս կգրվի և վճարումը կկատարվի նախահաշիվը հաստատվելուց հետո: Այդ իսկ պատճառով առաջացել է ամսաթվերի շեղումը:

Տարբեր արժեքով հեռախոսները նույն արժեքով մուտքագրելու մասին արձանագրությամբ նշվածը չի համապատասխանում իրականությանը, քանի որ 2017 թվականի ընթացքում հեռախոսներ «Արմֆոն թեքնոլոջիա» ՍՊԸ-ից ձեռք են բերվել երեք անգամ, որոնք մուտքագրվել են պահեստ տարբեր ժամանակ և

տարբեր գներով: Այսպես 07.04.2017թ. N Բ9875834979 հարկային հաշվով ձեռք է բերվել 3 հատ բջջային հեռախոս միավորը 131.0 հազ. դրամ գնով, որը մուտքագրվել է նույն ամսաթվով և նույն գնով՝ N 551 մուտքի օրդերով, 11.08.2017թ. N Բ2979421572 հարկային հաշվով ձեռք է բերվել 4 հատ բջջային հեռախոս միավորը 120.0 հազ. դրամ գնով, որը մուտքագրվել է նույն ամսաթվով և նույն գնով N 587 մուտքի օրդերով, 15.08.2017թ. N Բ4529571447 հարկային հաշվով ձեռք է բերվել 4 հատ բջջային հեռախոս միավորը 120.0 հազ. դրամ գնով, որը մուտքագրվել է նույն ամսաթվին՝ նույն գնով N 600 մուտքի օրդերով: Նշված փաստաթղթերը ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց:

Արտասահմանյան գործուղումները կատարվում են ոչ թե Կառավարության, այլ ՀՀ Վարչապետի որոշումների հիման վրա, որոնցով սահմանվում է գործուղման հետ կապված ծախսերը փոխհատուցելու մասին: Գործուղման ընթացքում հուշանվերների հանձնումը չի հանդիսանում գործուղման ծախս, այլ իր բնույթով ներկայացուցչական ծախս է, ինչի նպատակով էլ հատկացված միջոցների հաշվին կատարվել են այդ ծախսերը:

Հարկ ենք համարում նշել, որ Նշված նպատակներով են հիմնականում ձեռք բերվել աղբյուրի ջուր, այլ նման ապրանքատեսակներ, ինչպես նաև հուշանվերներ, որոնց արժեքը պայմանավորված է ժամանող հյուրերի կամ Նախարարության ներկայացուցիչներին ընդունող պաշտոնատար անձանց գրաված դիրքով կամ զբաղեցրած պաշտոնով: Ինչով ապահովվել է Հանրապետության և Նախարարության ըստ պատշաճի ներկայացումը:

22.11.2018թ. N23034 գրությամբ Չեխիայի հանրապետությունից ստացվել է միջկառավարական հերթական նիստին մասնակցելու հրավեր: ՀՀ վարչապետի 13.12.2018թ. N1636-Ա որոշմամբ Նախարարի տեղակալ Մ.Ադամյանը նշանակվել է հայ-չեխական միջկառավարական հանձնաժողովի հայակական կողմի նախագահ: Վարչապետի որոշման նախագիծը համաձայն գործող ընթացակարգի մինչև 17.12.2018թ. համաձայնեցվել է Արտաքին գործերի և ֆինանսների նախարարությունների հետ, իսկ 18.12.2018թ. այն ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն: Չեխիայի հանրապետություն գործուղվել են Նախարարության ոչ թե 4, այլ երկու աշխատակից (փոխնախարար և միջազգային հարաբերությունների վարչության պետ), մնացածները հանդիսացել են այլ գերատեսչությունների ներկայացուցիչներ:

Հանդիպումների ձևաչափը ճշտվել է վերջին պահին՝ մեկնելու նախորդ օվա երեկոյան, այդ իսկ պատճառով համապատասխան զեկուցագիրը ներկայացվել է պատվիրակության վերադառնալուց հետո:

2017 թվականին Աբու Դաբիի ցուցահանդեսի նպատակով ելքագրված թվով երկու հեռախոսները ցուցանմուշներ չեն հանդիսանում, դրանք՝ հուշանվերներ են՝ նշված երկրի բարձրագույն պաշտոնատար անձանց նվիրելու համար՝ Հանրապետությունը ըստ պատշաճի ներկայացնելու և ներդրումային միջոցառումների իրականացմանը խրախուսելու նպատակով: Հարկ ենք համարում փաստել, որ Նախարարությունը ցուցահանդեսների չի մասնակցում, ուստի ցուցանմուշներ չէր կարող ուղարկել:

(նույն ձևակերպումը կրկնվում է նաև արձանագրության 21-րդ էջում) մեկնաբանությունը հիմնավորված չէ: Նշված այցերը պաշտոնական պատվիրակություններ չեն հանդիսանում, քանի որ վերջիններս իրականացվում են միայն Վարչապետի որոշումների հիման վրա: Այդ առումով կատարված ծախսերը ՀՀ կառավարության 10.09.2009թ. N 1036-Ն որոշման շրջանակներից դուրս են: Հետևաբար արձանագրության մեջ բազմակի շեշտված պնդումը այդ որոշման պահանջները չպահպանելու վերաբերյալ միանգամայն անհիմն է:

Միաժամանակ անհրաժեշտ է փաստել, որ ծառայությունների մատուցման դիմաց մատակարարների կողմից դուրս են գրվել Հարկային օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան էլեկտրոնային հարկային հաշիվներ, դրանք նշված պահանջներին չհամապատասխանելու պարագայում կազմակերպությունները կրում են Հարկային օրենսգրքով նախատեսված պատասխանատվություն: Որևէ նորմատիվ ակտով սահմանված չէ ճաշացուցակների ներկայացման պահանջ կամ պարտավորություն, իսկ յուրաքանչյուր դեպքում կցված են մասնակիցների անվանական ցուցակները, որոնք կցված են համապատասխան փաստաթղթերին և ներկայացվել են հաշվեքննություն իրականացնող անձանց:

Կատարված ծախսերը ՀՀ կառավարության 10.09.2009թ. N 1036-Ն որոշման շրջանակներից դուրս են, իսկ տվյալ որոշմամբ նշված արժեքները ծախսերի կատարման համար հանդիսացել են որպես կողմնորոշիչ գներ:

«Երևանի Կոնյակի գործարան» ՓԲԸ-ի շուրջայց համտեսի գինը մեկ անձի համար սահմանված է 4500 դրամ,

նման պայմաններում պատշաճ չէր լինի պատվիրակության անդամների մի մասին այցելությունից զրկելը: Իսկ մեկ անձի հաշվով ճաշկերույթի գումարի մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Չինաստանի ժողովրդական հանրապետության Մտավոր սեփականության կառույցի ներկայացուցիչների այցելության հետ կապված 450.0 հազ դրամի ծախսը իր մեջ ներառում է, ոչ միայն մշակույթային միջոցառում, այլ նաև միկրոավտոբուսի վարձակալություն, զբոսավարի և դիմավորման-ճանապարհման ծառայություններ, որի մասին նշված է Մտավոր սեփականության գործակալության համապատասխան զեկուցագրում, ինչը կցված է փաստաթղթերին և ներկայացվել է հաշվեքննություն իրականացնող անձանց:

Նշված միջոցառմանը կից զեկուցագրում նշված են միայն հյուրերի անունները, բայց դա չի նշանակում, որ Նախարարի անունից տրված ճաշին Նախարարը չի մասնակցել: Տվյալ դեպքում մեկ անձի ծախսը կկազմի առնվազն 6747 դրամ:

Մեկ անձի հաշվով մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Միաժամանակ, եթե նույնիսկ ընդունել նշված չափաքանակը, ապա միջոցառման ընթացքում համարյա անհնար է ճշտությամբ պահպանել սահմանաչափը

Մեկ անձի հաշվով մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Միաժամանակ, եթե նույնիսկ ընդունել նշված չափաքանակը, ապա միջոցառման ընթացքում համարյա անհնար է ճշտությամբ պահպանել սահմանաչափը

Մեկ անձի հաշվով մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Միաժամանակ, եթե նույնիսկ ընդունել նշված չափաքանակը, ապա միջոցառման ընթացքում համարյա անհնար է ճշտությամբ պահպանել սահմանաչափը

Մեկ անձի հաշվով մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Միաժամանակ, եթե նույնիսկ ընդունել նշված չափաքանակը, ապա միջոցառման ընթացքում համարյա անհնար է ճշտությամբ պահպանել սահմանաչափը

Մեկ անձի հաշվով մատնանշված շեղումներն աննշան են:

Միաժամանակ, եթե նույնիսկ ընդունել նշված չափաքանակը, ապա միջոցառման ընթացքում համարյա անհնար է ճշտությամբ պահպանել սահմանաչափը

Սույն միտքը նշված է նաև արձանագրության 19-րդ էջում: Այնուամենայնիվ մեկ անգամ ևս շեշտենք, որ որևէ նորմատիվ ակտով սահմանված չէ ճաշացուցակների ներկայացման պահանջ կամ պարտավորություն, իսկ յուրաքանչյուր դեպքում կցված են մասնակիցների անվանական ցուցակները:

Նշված այցերը պաշտոնական պատվիրակություններ չեն հանդիսանում, քանի որ վերջիններս իրականացվում են միայն Վարչապետի որոշումների հիման վրա: Այդ առումով կատարված ծախսերը ՀՀ կառավարության 10.09.2009թ. N 1036-Ն որոշման շրջանակներից դուրս են: Հետևաբար արձանագրության մեջ բազմակի շեշտված պնդումը այդ որոշման պահանջները չպահպանելու վերաբերյալ միանգամայն անհիմն են:

Նշված միջոցառման շրջանակներում ծառայությունները մատուցելու վերաբերյալ էլեկտրոնային եղանակով դուրս են երկու տարբեր հարկային հաշիվներ:

Կենտրոնի նպատակներին աշխատակիցների համապատասխանելու հարցը պետք է դիտարկել առաջին հերթին աշխատակիցների ցուցաբերած հետազոտական և վերլուծական արդյունքների համատեքստում: Այսինքն՝ համապատասխանելու կամ չհամապատասխանելու վարկածը պետք է քննության առնել աշխատակցի դրսևորած արդյունքների շրջանակներում: Ուստի, հարկ ենք համարում նշել, որ ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի մասնագետներին աշխատանքային կարգով տրամադրվել են Կենտրոնի կողմից իրականացված որոշ հետազոտություններ և վերլուծություններ, որոնց մասով չեն բերվել որևէ դիտարկում կամ առաջարկություն:

Ի լրումն վերոգրյալի, հայտնում ենք, որ Կենտրոնի (ներկայիս կամ նախկին) աշխատակիցները հանդիսանում են Հայաստանի, ինչպես նաև միջազգային ասպարեզում առաջատար համալսարանների շրջանավարտներ: Մասնավորապես, Կենտրոնի (ներկայիս կամ նախկին) աշխատակիցները հանդիսանում են Երևանի

պետական համալսարանի, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի կամ Կենտրոնական եվրոպական համալսարանի (Central European University (CEU), Հունգարիա) շրջանավարտներ: Ուստի, Կենտրոնի աշխատակիցները հանդիսանում են շատ մրցունակ աշխատանքային շուկայի ներկայիս պայմաններում: Սրանով պայմանավորված, Կենտրոնի նախկին աշխատակիցներից շատերը տեղափոխվել են մասնավոր հատված առավել նախընտրելի աշխատանքային պայմաններով աշխատանքի: Մասնավորապես, նախկին աշխատակիցները ձեռք են բերել հնարավորություն աշխատելու հետևյալ ընկերություններում՝ Exxon Mobile (Հունգարիա), PicsArt, Ameria Bank և այլն:

Պարզևատրումները հանդիսացել են աշխատակիցների կողմից պատշաճ իրականացված աշխատանքի համար խրախուսման միջոց: Բացի այդ, պարզևատրումները հետապնդել են աշխատանքային շուկայում մրցունակ աշխատակիցների արտահոսքի զսպման նպատակ՝ որոշակի չափով փոխհատուցելով պահանջվող մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների նկատմամբ հարաբերականորեն պատշաճ վարձատրություն՝ որոշ չափով կոմպենսացնելով մասնավոր հատվածի համեմատ էապես ցածր աշխատավարձի գործոնը:

Ի լրումն վերոգրյալի, հարկ է նշել, որ պարզևավճարները տրամադրվել են Կենտրոնի խնայված միջոցների հաշվին և չեն գերազանցել օրենքով սահմանված 3 դրույքաչափը:

Կենտրոնի աշխատակիցների աշխատանքային պարտականությունները և վարձատրման կարգը որոշակի են և սահմանված են աշխատանքային պայմանագրերով: Բացի այդ, «Տնտեսական հետազոտությունների կենտրոնի գործունեության» ծրագրի բյուջետային հայտով հստակ ֆիքսված է ծրագրի նպատակը, պարտավորությունները և «ոչ ֆինանսական չափորոշիչները», որոնցով էլ կարգավորվում է հաշվետվողականության կարգը:

Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունում ներկայացուցչի որպես գրասենյակ վարձակալած տարածքի վարձակալության նշված գումարի չափը ոչ թե ամսեկան է, ինչպես նշված է արձանագրությամբ, այլ եռամսյակային է: Բացի դրանից ներկայացուցիչը մինչև նշված տարածքի վարձակալելը իր գործունեությունը փաստացի իրականացրել է ՀՀ դեսպանատան տարածքի խոհանոցում՝ ազատ տարածք չլինելու պատճառով: Հաշվի առնելով ներկայացուցչի գործառնությունների բնույթի հետ կապված տարբեր երկրների զանազան պաշտոնական անձանց հետ մշտապես կազմակերպվող հանդիպումները և վարվող բանակցությունների կարևորությունը, ներկայացուցչի առավել ներկայացուցչությունն ապահովելու նպատակով 2014 թվականի բյուջետային հայտով ներկայացվել է գրասենյակային տարածքի վարձակալության անհրաժեշտությունը, ինչը բավարարվել է և հատկացվել է համապատասխան ֆինանսավորում:

ՀՀ կառավարության 2005 թվականի N 2335-Ն որոշմամբ հաստատվել է «է) օտարերկրյա պետությունում գործող դիվանագիտական ծառայության մարմնում ծառայող դիվանագետին օտարերկրյա պետությունում բնակելի տարածության վարձակալության համար տրամադրվող գումարի չափը՝ համաձայն N 7 հավելվածի», նույն որոշման 1-ին կետի է) ենթակետի երկրորդ պարբերությամբ սահմանվել է՝

«N 7 հավելվածում նշված գումարի չափն ավելացվում է հինգ տոկոսի չափով՝ յուրաքանչյուր երեխայի համար»: ԱՀԿ-ում ներկայացուցիչը ունի երկու երեխա, կամ բնակարանի հաստատված 1284.1 հազ.դրամ ամսեկան սահմանաչափին կավելանա 10 տոկոսի չափով՝ 128.4 հազ.դրամ և կկազմի ամսեկան 1412.5 հազ.դրամ կամ 2929.9 շվեյցարական ֆրանկ 2017 թվականին (փոխարժեքը՝ 482.11 դրամ) և 2926 շվեյցարական ֆրանկ 2018 թվականին (փոխարժեքը՝ 482.72 դրամ), ինչը եռամսյակի հաշվարկով համապատասխանաբար կկազմի 2017թ.՝ 8789 ֆրանկ և 2018թ.՝ 8779 ֆրանկ, որքան և ներկայացվել է հաշվետվություններով:

Նույն նորմը հաշվի չի առնվել ԵՄ-ում առևտրային կցորդի պարագայում, որն ունի մեկ երեխա: Նշվածը հաշվի առնելով 2017 թվականի համար սահմանաչափը կազմում է ամսեկան 1605 եվրո, իսկ եռամսյակի համար 4815 եվրո (փոխարժեքը՝ 522.62 դրամ), իսկ 2018 թվականին ամսեկան 1493 եվրո, իսկ եռամսյակի համար 4478 եվրո (փոխարժեքը՝ 562.04 դրամ): Արձանագրված տարբերությունը վերաբերվում է միայն 2018 թվականին, ինչը պայմանավորված է փոխարժեքի 39.38 դրամով ավելացմամբ: Անհրաժեշտ է փաստել, որ բնակարանի վարձակալության պայմանագիրը կնքված է ամսեկան 1600 եվրո արժեքով: Այսպիսով բնակարանների վարձակալության վճարի առումով տարբերություններ առկա չեն: Միաժամանակ անհրաժեշտ է նշել, որ ներկայացուցիչներին վճարումները կատարվել են չգերազանցելով պետական բյուջեից

հատկացված միջոցների գումարները:

1. Ներքին աուդիտի առաջադրանքներն իրականացվում են ներքին աուդիտի տարեկան և ռազմավարական ծրագրերի հիման վրա՝ հաստատված չափանիշներով գնահատելով առկա ռիսկերը, հաշվարկելով մարդկային և այլ ռեսուրսները, որոշելով աուդիտորական առաջադրանքի տեսակը և իրականացման ժամկետները: Հաշվեքննիչ պալատի այն դիտարկումը, որ այս կամ այն թերությունը չի արձանագրվել հաշվետվությունների մեջ՝ տեղին չէ, քանի որ այստեղ հարց է առաջանում, թե ինչու պետք է հենց այդ թերությունը արձանագրվեր, կամ ինչ կարևորություն ունի այդ թերությունը աուդիտի առաջադրանքի տեսանկյունից: Աուդիտորական առաջադրանքի տեսակից է կախված ներկայացվող տեղեկատվության բովանդակությունը, ընդ որում ներքին աուդիտի բաժինը մեծամասամբ ընտրում է առաջադրանքի այնպիսի տեսակ, որի արդյունքում ոչ թե կշտկվեն մի շարք տեխնիկական բնույթի խնդիրներ, այլ կբարձրանա ընդհանուր գործընթացի արդյունավետությունը: Ավելին, ներքին աուդիտի հաշվետվության մեջ այս կամ այն թերությունը չնկարագրելը կամ այդ մասին չհիշատակելը դեռևս չի նշանակում, թե ներքին աուդիտի բաժինը չի տեսել այդ թերությունները, այլ ներքին աուդիտորի խնդիրն է պարզել կամ դիտարկել այդ թերության ազդեցությունը ընդհանուր գործընթացի վրա:

2. 'Հաշվեքննիչ պալատի մասին' ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված է հետևյալը. **'Հաշվեքննության իրականացմամբ հաշվեքննիչ պալատն ուսումնասիրում է հաշվեքննության օբյեկտի ներքին աուդիտի համակարգի արդյունավետությունը: Ներքին աուդիտի համակարգը արդյունավետ գնահատելու դեպքում հաշվեքննիչ պալատը կարող է հիմնվել վերջինիս արձանագրած արդյունքների վրա':** 'Ներքին աուդիտի մասին' ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ կետը սահմանում է ներքին աուդիտի համակարգ հասկացության մեկնաբանությունը, այն է. **'ներքին աուդիտի համակարգ՝ ներքին աուդիտի իրականացման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, պահանջների և ներքին աուդիտի մասնակիցների իրավունքների և պարտականությունների ամբողջությունը':** Այսինքն կարող ենք եզրակացնել, որ հաշվեքննիչ պալատի աշխատակիցներն առաջին հերթին պետք է գնահատեն ներքին աուդիտի բաժնի և ընդհանուր ներքին աուդիտի համակարգի **'արդյունավետությունը'**, որը հաշվեքննողի առաջնային նպատակը և աշխատանքը պետք է լինի: Ավելին, ներքին աուդիտի միջազգային լավագույն փորձը կարևորում է դիտարկման, գնահատման, ուսումնասիրության և այլ գործընթացների իրականացման ժամանակ այդ ստորաբաժանման պատասխանատուների հետ հանդիպումներ, քննարկումներ, որոնց արդյունքում միայն կարելի է արժանահավատ տեղեկատվություն ներկայացնել, այսինքն մինչև պատասխանատու աշխատակցի հետ չքննարկվի տվյալ թերությունը կամ բացթողումը, հնարավոր չէ լիարժեքորեն պնդել, որ դա թերություն է կամ բացթողում:

3. 'Հաշվեքննիչ պալատի մասին' ՀՀ օրենքն ուժի մեջ է մտել 09.04.2018 թ-ին, ընդ որում հենց այս օրենքով է նախատեսվել ներքին աուդիտի համակարգի արդյունավետության գնահատում, իսկ նախկին 'Վերահսկիչ պալատի մասին' ՀՀ օրենքը նման իրավական կարգավորումներ չէր ներառում: Այսինքն ներքին աուդիտի վերաբերյալ հաշվեքննությունը պետք է ներառեր 09.04.2018թ-ից հետո ընկած ժամանակահատվածը, իսկ հաշվեքննիչ պալատի արձանագրությունը ներառում է 2017-2018 թթ: